

EYES WIDE SHUT

JIBBE WILLEMS

EYES
WIDE
SHUT

EEN DUISTER CARNAVAL

DE NIEUWE
TONEELBIBLIOTHEEK

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #341
© 2016, Jibbe Willems
Eerste druk 2016

ISBN 978-94-6076-111-1
NUR 307

Niets uit deze uitgave mag worden opgevoerd of
verveelvoudigd zonder schriftelijke toestemming
van de schrijver en De Nieuwe Toneelbibliotheek

No part of this book may be reproduced in any
way without written permission from the writer
and De Nieuwe Toneelbibliotheek

De Nieuwe Toneelbibliotheek bestaat uit
Margreet Huizing
Connie Nijman
Ditte Pelgrom

Typografie en basis lay-out
Connie Nijman
Printwerk
Hollandridderkerk, Ridderkerk

info@denieuwetoneelbibliotheek.nl
Postadres
De Nieuwe Toneelbibliotheek
Willem Beukelsstraat 42
1097 CT Amsterdam

Dit boekje is online te bestellen op:
www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

Anarchistische Abendunterhaltung!
Magisches Theater!
Eintritt nicht für Jedermann!
Nur für Verrückte!
Der Eintritt kostet den Verstand!

Herman Hesse
Der Steppenwolf

Personages

Dr. Albert Hofman, huisarts

Florine Hofman *zijn vrouw*

Een onbekende man op het feest van Fiori

Nik Nagtegaal *pianist, saxofonist, zanger*

Roberto Fiori directeur van Galaxica

Pharmaceuticals

De Man in het Zwart

Cindy en Christy *de supermodellen uit de jaren tachtig*

Israfil ibn Husayn *de Levantijnse gentleman*

Alice *het meisje van de nacht*

Mannen in boerenkiel

Miriam Cohen *dochter van de overleden oude Cohen*

Man en Vrouw in boerenkiel

Ratko Šerbedžija *eigenaar van een schimmige kledingwinkel*

Pierrette *een zeker minderjarig meisje, de dochter van Šerbedžija*

Twee mannen als saters gekleed, met bokkenpoten en satansstaart

Twee portiers in ridderkleding voor de pulserende villa, een kleine en een lange

Gemaskerde gasten van het verboden feest

Een gesluisde vrouw op het verboden feest (Alice?)

Twee mannen met gouden maskers, een lange en een kleine

Een naakte vrouw op het verboden feest

Agnes en Marieke *twee roddelende vrouwen*
op een bankje

Een onbekende man die zich voordoet als De
Makelaar

Barman George van George Jazzcafé

Sommige scènes spelen zich simultaan in twee situaties af, twee hier-en-nu's die tegelijkertijd plaats vinden. De tekst geeft ongeveer aan wanneer de dialoog van situatie verspringt, door de clausjes licht in te laten springen, maar dit is open voor interpretatie en soms wordt er zelfs binnen een claus tussen de werkelijkheden geschakeld.

1. Florine
2. Daar moet een Piemel in
3. Miriam Cohen
4. Homo
5. Alice
6. Nagtegaal
7. Pierrette
8. Moskou, Eden, Het Paradijs
9. Het Kruis
10. Paradise Lost
11. Florine

I FLORINE

Albert en Florine Hofman zijn te gast geweest op het chique feest van Roberto Fiori, directeur van een groot farmaceutisch bedrijf. Ze komen thuis, nog in carnavalskostuum. Thuis bespreken ze de avond na. Huiselijke setting, klein verlicht.

ALBERT Ik weet niet of het me gaat lukken om te slapen. Wat een avond! Alsof we het stof van onze schouders af hebben geschud, de muziek door onze hoofden hebben laten waaien en het warme licht van het leven weer op onze huid hebben gevoeld.

FLORINE Het was maar een feestje.

ALBERT Ja.

FLORINE Een carnavalsfeestje.

ALBERT Maar wát voor een carnavalsfeest!
Geen hoempa, geen hossa, geen dood bier,
maar stijl. Klasse.

FLORINE Je zegt het alsof we nooit buiten komen.
Alsof we nooit op feestjes komen.

ALBERT Ja, nee, natuurlijk wel, maar dit was het eerste feest van het jaar, het eerste feest na de familieverplichtingen van kerst, het eerste feest na de verschrikkelijke voorspelbaarheid van oudejaarsavond. Het feest dat het eind van de winter inluidt, voel je het, ruik je het, de lente is in aantocht!

FLORINE Hoeveel heb jij gedronken, zo poëtisch als dat jij bent?

ALBERT Ik ben enthousiast. Ik had er zin in.

Ik heb het naar mijn zin gehad. We hebben een drukke tijd gehad, vol van, ja, wat eigenlijk? Beslommeringen. Vol van beslommeringen, ik kan het niet anders zeggen, beslommeringen die ons op hebben geslokt.

FLORINE Dat krijg je, met een kind, dan krijg je beslommeringen. Maar je krijgt er ook een hoop voor terug.

ALBERT Ja. Slaaptekort.

FLORINE En liefde, niet te vergeten.

ALBERT Absoluut. Natuurlijk. Ze is het licht van mijn leven, de klopp in mijn hart. Voor geen goud zou ik een ander leven willen dan dat van ons. Maar toch is het ook goed er even uit te zijn. Af en toe.

FLORINE Ja.

ALBERT Want het was prachtig.

FLORINE Het was een beetje decadent.

Het licht breekt open en het is of ze weer op het feest zijn. Sterker nog: ze zijn weer op het feest.

ALBERT De gastheer heeft niet beknibbeld op de entourage. Onovertroffen elegant, dit feest: voor het lichtspel moeten kilometers lamsnoer door de villa zijn getrokken. Maar het is smaakvol gedaan, geen felle flitsen die in je gezicht schetteren, nee, de woning pulseert in een warme gloed. Dames in verenpak staan klaar met een dienblad vol champagne, en niet het goedkope spul, nee, Franse qualité supérieure. Dat proef je. En ook zijn gasten zijn een

lust voor het oog. Een gemaskerd bal wordt al snel ordinair, maar hier waagt de elite haar danspassen in verkleedkleden van het hoogste segment. Wat zeg ik, dit zijn geen verkleedkleden, dit zijn kostuums die tot in de puntjes zijn verzorgd. Van welhaast Venetiaanse allure. Goud, is het thema, en goud glinstert ons van alle kanten tegemoet.

FLORINE Zou het echt zijn, echt goud?

ALBERT Ik vermoed van wel. Hier doet men niet aan namaak. Hier is alles precies zoals het zich voordoet.

FLORINE Wat een wonderlijke opmerking op een carnavalsfeest.

ALBERT Kijk, ze hebben oesters, wil je een oester?

FLORINE Sinds de zwangerschap kan ik geen oesters meer verdragen.

ALBERT Oh.

FLORINE De gedachte alleen al, aan zo'n mond vol... vol... nee, ik kan het niet verdragen.

ALBERT Heerlijk vind ik het, zilt, een mond vol zee. Met direct daar achteraan een slok champagne. Zodat de zee begint te bruisen.

FLORINE Ja, champagne. Daar heb ik wel zin in. Wil je een glas voor me halen?

ALBERT Ik laat je achter en word opgeslokt in het stijlvolle gezelschap feestgangers. Een witte ridder glimlacht naar me en een zwart geschminkt figuur, ik herken hem niet, slaat me op mijn schouders. Hij vraagt me hoe het

gaat. Goed, goed, kan niet beter, zeg, wat stel jij voor?

MAN Othello...

ALBERT ...zegt 'ie...

MAN Ik wilde eerst als Zwarte Piet, maar eerlijk gezegd, dat durfde ik niet.

ALBERT En hij verdwijnt weer. Maria Stuart, koningin van Schotland, gekleed in een mantel van – ik denk écht – hermelijn, staat op mijn tenen en loopt zonder excuses door. Blauw bloed, dan mag dat. Het duizelt me een beetje, dat geef ik eerlijk toe, en wanneer ik de bar bereik klamp ik mij er ietwat buiten adem aan vast.

NAGTEGAAL Albert?

ALBERT Een rijzige man in negentiende-eeuws jacquet, lichtblauw vest en een cilinderhoed grijnst me toe.

NAGTEGAAL Albert!

ALBERT Ja, en u bent...?

NAGTEGAAL Nagtegaal!

ALBERT Dat haal ik er niet echt uit, zo zonder veren, en een nachtegaal is bruin, toch, niet zwart?

NAGTEGAAL Nee, Nagtegaal. Nik Nagetegaal!

ALBERT Nik Nagtegaal!

FLORINE Wie was dat, die Nagtegaal?

ALBERT Nik Nagtegaal! Wij hebben samen gestudeerd.

FLORINE Ook een arts?

ALBERT Hij liet zich zelden zien in de collegebanken, en haalde die bespaarde tijd 's nachts

ruimschoots in. Je kon altijd op hem rekenen om de uren na zonsondergang tot een avontuur te maken. Hij wist elke vrouw, van lyceum tot museum te verleiden, dronk meer dan goed voor hem was en kon, hoeveel drank er ook in zijn lijf zat, als een bezetene piano spelen. Ik wist zeker dat hij in de geneeskunde terecht zou komen, niet als arts misschien, maar dan als patiënt.

FLORINE Een kleurrijk figuur.

ALBERT Als je jong bent denk je dat de toekomst geen einde kent, tot die toekomst aanbreekt en je verstandig moet worden.

FLORINE Of oud.

ALBERT Ik krijg nog geld van hem.

ALBERT Nik Nagtegaal! Je bent geen spat veranderd!

NAGTEGAAL Alleen verouderd.

ALBERT Jij en ik allebei, ja.

De tijd heeft hem wat ingehaald, zijn blonde krullen zijn met grijs doorschoten en zijn buik drukt zijn overhemd op spanning, maar in zijn ogen brandt nog hetzelfde vuur dat hem vele nachten deed doorwaken toen wij nog studenten waren. Eeuwen geleden. Nik Nagtegaal! Wat doe jij hier! Zit jij ook in de medische wereld, ben je dan toch afgestudeerd?

NAGTEGAAL Heb je me dan niet gehoord?

ALBERT Gehoord?

NAGTEGAAL De muziek, dat was ik. Ik ben artiest, het vrije leven, snap je wel?

ALBERT Het vrije leven, ha, ja, dat, eh, dat ken ik wel.

Florine lacht.

NAGTEGAAL De roem, de spotlights, geen dag hetzelfde, ik adem voor de schoonheid en word geleid door de muziek.

ALBERT Dus het gaat goed met je.

NAGTEGAAL Het gaat geweldig. Jij al uitgedokterd?

ALBERT Ik? Nee hoor. Zoals het spreekwoord gaat: eens een arts altijd een arts.

NAGTEGAAL Dolblij dat ik dat niet geworden ben. Ik ben aan niemand rekenschap verschuldigd.

Een in het zwart geklede man verschijnt.

MAN IN ZWART Meneer Nagtegaal, uw aanwezigheid is gewenst.

NAGTEGAAL Behalve aan de muzen dan. Ik kom eraan.

MAN IN ZWART Ik wacht.

NAGTEGAAL Ik moet weer aan de slag, zeg, het zou geweldig zijn wat bij te praten, drinken we d'r een op de verloren jaren, ik slaap boven George Jazzcafé, daar heb ik ook elke nacht een gig, daar is het allemaal wat informeler, kom langs!

ALBERT Ik ben getrouwd, de oppas moet worden afgelost, elke ochtend is er weer een dag vol met patiënten, ik vrees dat het vrije leven niet meer voor mij is weggelegd.

NAGTEGAAL Ach jezus, verplichtingen,

lijkt me verschrikkelijk!

MAN IN ZWART Meneer Nagtegaal.

NAGTEGAAL Ja, natuurlijk, ik kom mee.

ALBERT Nou, toitoitoidan maar hè, zo zeg je dat toch?

NAGTEGAAL Ja, toitoitoidede mazzel Albert.

En als je burgerlijke jasje wat begint te knellen: George Jazzcafé. Ik sta daar nog twee weken.

ALBERT We zullen zien.

NAGTEGAAL We zullen zien.

ALBERT Een vonk uit het verleden flikkert op en dooft weer, de keuzes die hij heeft gemaakt leveren misschien vrijheid op maar het is geen vrijheid die mij gelukkig zou maken. Hij ziet mij in een kooi, opgesloten, achter tralies, maar ik zie die tralies als bescherming van mij en mijn gezin. Ik heb zelf de sleutel omgedraaid, mijn keus, mijn leven.

ALBERT Ik was vergeten wat ik ging doen.

FLORINE Je ging champagne halen. Voor mij. Ik stond op je te wachten.

ALBERT Ja. Natuurlijk. Sorry.

ALBERT Ik pak twee flûtes Franse champagne van het blad van een goudbevederde bediendame en speur tussen alle gezichten naar dat van jou. Maar in plaats van mijn echtgenote, hangen er plots twee andere vrouwelijke wezens aan mijn arm. En wie mogen jullie zijn?

CINDY Wij zijn Christy en Cindy.

FLORINE Wie zijn Christy en Cindy?

ALBERT Geen idee. Ik kende ze niet.

FLORINE Mooie vrouwen?

ALBERT Lieverd, ik ben met jou getrouwd,
alle andere schoonheid is relatief.

FLORINE Mooie vrouwen dus.

ALBERT Aangenaam, neem ik aan.

Wie stellen jullie voor?

CINDY Dat zei ik. Christy en Cindy.

Zij is Christy Turlington
en ik ben Cindy Crawford.

Wij zijn supermodellen.

ALBERT Zo, supermodellen.

CINDY Uit de jaren tachtig.

Toen stijl nog stijl was
en een vrouwenlichaam
nog een vrouwenvorm mocht hebben.

ALBERT Ik zie het. Daar is niks mis mee.

Vanuit geneeskundig perspectief.
Ik ben een dokter.

CHRISTY Dokter Hofman. Ja.

Kent u me niet meer?

ALBERT Eh...

CHRISTY U was mijn huisarts, vroeger,
toen ik nog klein was.

ALBERT Ach, echt waar?

CHRISTY De liefste huisarts van de wereld,
ik was nooit bang als ik naar de dokter
moest, zelfs niet voor een grote spuit...
Ik denk dat ik zelfs een beetje verliefd op
u was.

ALBERT Maar niet genoeg om mijn patiënt

te blijven.

CHRISTY Oh, ik had het graag gewild,
maar we zijn vijf jaar geleden verhuisd,
toen ik dertien was.

ALBERT Vijf jaar geleden.
Wat vliegt de tijd.

CHRISTY Ik ben wat gegroeid, sindsdien.

ALBERT Ik zie het.

CINDY Vooral van voren.

CHRISTY Ja, dat ging ineens heel snel.

ALBERT Het is een wonderlijk iets, hè,
het menselijk lichaam.

CINDY Heel wonderlijk.

CHRISTY Ik wilde vroeger altijd doktertje
spelen.

ALBERT Ah.

CHRISTY Met u.

ALBERT Oh.

CHRISTY Nu ben ik volwassen.

Ik wil het nog steeds.

ALBERT Jaja.

CINDY Dokter, als ik hier druk doet het pijn.

CHRISTY Dokter, als ik hier druk voelt het
fijn.

ALBERT Dat klinkt als een medisch mysterie.

CHRISTY Valt het te genezen, denkt u?

ALBERT Daarvoor zou nader onderzoek
vereist zijn.

CINDY Nader onderzoek, ja, daar ben ik ook
bang voor.

ALBERT Wees maar niet bang hoor,
er is een dokter in de zaal.

CINDY+CHRISTY Hihihihhi...

FLORINE Die waren je aan het versieren.
ALBERT Ach, welnee. We waren onschuldig aan het praten. Over mijn vakgebied. Misschien wilden ze... geneeskunde gaan studeren.
FLORINE Ben je met ze naar bed geweest?
ALBERT Wat?
FLORINE Was je daarom zo lang weg.
ALBERT Ik was...
FLORINE Heb je met ze geneukt.
ALBERT Nou ja, wat een woord.
FLORINE Geef gewoon antwoord.
ALBERT We waren alleen aan het praten.
FLORINE Alleen aan het praten.
ALBERT Goed, een béetje flirten misschien, een beetje sjans houdt het bloed warm, daar is toch niks mis mee.
FLORINE Nee. Daar is niks mis mee.
ALBERT Nou dan.
FLORINE Maar je bleef zo lang weg.
ALBERT De tijd ontglipte me een beetje.
FLORINE Je ging champagne voor me halen. Ik had dorst.
ALBERT Ik werd weggeroepen.
FLORINE Weggeroepen.
ALBERT Ik moest even weg. De plicht riep.
FLORINE Ja. De plicht. Die kan hard roepen.
ALBERT Fiori, de gastheer, was onwel. Ik moest even...
FLORINE Weg.
ALBERT Ja.

De in het zwart geklede man verschijnt weer.

MAN IN ZWART Dokter Hofman?
ALBERT Eh... dat eh... ben ik geloof ik.
CHRISTY Dat geloof ik ook.
MAN IN ZWART Zou u mij willen volgen?
ALBERT Pardon, ik weet niet... Wie bent u?
MAN IN ZWART Roberto Fiori zou u graag willen spreken.
ALBERT Oh, ja... goed. Ik kom met u mee.
CINDY Laat u ons niet te lang wachten dokter?
CHRISTY Misschien heb ik wel koorts, zo warm als dat ik het heb...
ALBERT Zorg dat jullie genoeg blijven drinken, dan zien we straks wel wat eraan scheelt.

FLORINE Ja ja. 'Kleed u zich maar vast uit, mevrouw, de dokter komt zo bij u.'
ALBERT Florine, zo banaal.
FLORINE 'Oh dokter, het is helemaal warm en klam daarbeneden, kunt u mij misschien genezen?'
ALBERT Ik ben een professional, Florine, het is geen doktersromannetje.

MAN IN ZWART Het is dringend, dokter Hofman.
ALBERT Ja.
CINDY Tot straks, dokter.

FLORINE 'Tot straks, dokter.'

Albert gaat met de man in het zwart mee, Florine blijft toekijken.

ALBERT Het was allemaal heel discreet, geheimzinnig. Iets medisch, met Fiori, waar ik even naar moest kijken.

FLORINE Een feest vol medisch personeel en hij laat jou boven komen.

ALBERT Ik heb een goede reputatie, denk ik. Maar het spijt me dat ik zo lang weg was.

FLORINE Ik vermaakte me wel.

ALBERT Oh?

FLORINE Flirten houdt het bloed warm, toch?

Israfil ibn Husayn, gekleed als engel, spreekt Florine aan.

ISRAFIL U bent spionne?

FLORINE Spionne?

ISRAFIL Een moderne Mata Hari misschien.

FLORINE Misschien. Waarom denkt u dat?

ISRAFIL U stond zo ingespannen naar die man te kijken.

FLORINE Welke man?

ISRAFIL De man die met die twee jonge vrouwen stond te praten, zijn... dochters? Misschien?

FLORINE Misschien. Het zou kunnen. Ik ken hem niet, die man.

Albert lacht.

ISRAFIL Israfil ibn Husayn. Prettig kennis te maken.

FLORINE Israfil?

ISRAFIL Dat is Levantijs. Voor Rafael. De Aartsengel.

FLORINE Ik zie het. Ik wist niet dat Levantijsen Carnaval vierden.

ISRAFIL Wat weet u wel van Levantijsen?

FLORINE Weinig, ben ik bang.

ISRAFIL En wie bent u?

FLORINE Het zou een slecht idee zijn mijn ware identiteit prijs te geven.

ISRAFIL Heel verstandig. Danst u? Of mag dat niet, vanuit echtelijke overwegingen?

FLORINE Echtelijke overwegingen, wat zegt u dat bijzonder.

ISRAFIL Dat komt door mijn moedertaal, welke vreemde spraak ik ook spreek, de Levantijsen tong glipt er altijd tussendoor.

FLORINE Echtelijke overwegingen. Hoe weet u dat ik getrouwd ben? Ah. Ring.

ISRAFIL Altijd een sterke aanwijzing.

FLORINE Het weerhield u er niet van mij aan te spreken.

ISRAFIL Een ring is geen muilkorf, althans, in mijn ervaring, geen ring beval ooit een vrouw tot zwijgen.

FLORINE Maar echtelijke overwegingen weerhouden vrouwen wel te dansen?

ISRAFIL Soms is een ring een kuisheidsgordel. Sommige echtgenoten verdragen het niet dat hun vrouw zich in de warme nabijheid van een vreemd mannenlijf ophoudt, de fysieke nabijheid die de dans vereist.

FLORINE Zo is hij niet, mijn man.

ISRAFIL Uit onverschilligheid?

FLORINE Nee. Uit vertrouwen.

ISRAFIL Jammer.

FLORINE Jammer?

ISRAFIL Vertrouwen is een schild tegen vreemde mannen, liever had ik hem onverschillig, onverschilligheid is een wapen.

FLORINE Dan bent u ongewapend.

ISRAFIL Een man is nimmer ongewapend.
Israfil en Florine dansen.

ISRAFIL Bent u een liefhebber van het feest van het vlees?

FLORINE Pardon?

ISRAFIL Vergeeft u mij, ik zeg het verkeerd.
De taal... Carne is vlees, carnaval is het feest van het vlees, begrijpt u?

ALBERT Dat is niet waar. Carnaval. Carne levare. Het opheffen van het vlees. Het wegnemen van het vlees. Niks het feest van het vlees.

FLORINE Ach. Wat weet jij veel.

ALBERT Ik heb gestudeerd.

FLORINE Ja. Jij weet veel. Maar alleen de feiten.
Je weet weinig van het vlees.

ALBERT Wat bedoel je daarmee?

FLORINE Niets.

ALBERT Ik ben arts. Ik weet alles van het vlees.

FLORINE Klinisch, ja.

ALBERT En wat bedoel je daarmee?

FLORINE Het is niet waar.

ISRAFIL Oh?

FLORINE Carne levare, dat is het opheffen van het vlees, niet het vieren ervan.

ISRAFIL Ah. Een slimmerik.

FLORINE Ik heb gestudeerd.

ISRAFIL Je hebt natuurlijk gelijk.

FLORINE Ja.

ISRAFIL Maar ook niet.

Met carnaval is alles omgedraaid, bij ons tenminste, in de Levant, met carnaval wordt het lam de wolf, aanbidt de priester Satan is de dood bang voor de bejaarde.

FLORINE En doet de duivel zich als engel voor.

ISRAFIL De duivel is een engel. En wij nemen het vlees niet weg, maar wij vieren feest.

Wij vreten ons voor het vasten vol. Met carnaval kan alles. Zelfs de trouwste echtgenote wordt een losse hoer.

FLORINE Pardon?

ISRAFIL Ach, mijn excuus, de taal, ziet u, het Levantijs is bloemrijker, warmbloediger, niet zo... preuts.

FLORINE Ik ook niet.

ISRAFIL Nee? Dat is goed nieuws. Wat denk je, zullen we nog een danspas wagen? Of vragen we de kastelein nog een glas tot de rand met overmoed te vullen. Of is het al tijd, neem je me mee, om als twee slakken, slijmerig en naakt, rond elkaars lendenen te krullen? Het spijt me, de taal, ik praat met teveel, hoe zeg je dat, barok voor deze bodem.

Ze dansen.

ALBERT De Levant.

FLORINE Een warme streek. Warmbloedig.

ALBERT Hij liegt. Daar vieren ze geen carnaval.

FLORINE Wat weet jij daar nou van.

ALBERT Je wordt daar onthoofd, als je carnaval viert. Het was een vluchteling zeker, die verdwaald is zeker.

FLORINE Ach. Zijn wij niet allemaal vluchtelingen. Ergens. Op een of ander punt in ons leven.

ALBERT Die vluchtelingen moeten met hun poten van onze vrouwen afblijven. En van de mijne al helemaal.

FLORINE Jaloers?

ALBERT Ach nee.

FLORINE Had je maar bij me moeten blijven, maar ja, jij had een medisch noodgeval.

ALBERT Er was niks aan de hand. Maagzweer, waarschijnlijk. Een wat te hoge bloeddruk.

De man in het zwart en Albert voor de kamer van Fiori.

MAN IN ZWART Ik wil u op het hart drukken discreet te zijn.

ALBERT Ik heb beroepsgeheim.

MAN IN ZWART Dat zegt niet altijd iets.

Gaat u binnen.

De man in het zwart verdwijnt.

ALBERT Roberto Fiori staat naast een, eh, volledig ontklede en handelingsonbekwame dame die onderuitgezakt in een stoel ligt.

Zelf is hij ook, niet helemaal conform conventie, decorum of positie, tamelijk naakt, alsof hij in flagrante delicto gestoord werd door het bewustzijnsverlies van zijn, eh, danspartner. Met zijn bloeddruk lijkt

niks mis te zijn, als ik af mag gaan op zijn erectie. De toestand van de naakte vrouw lijkt hem geen vrees aan te jagen, enkel irritatie.

FIORI Dokter Harford?

ALBERT Hofman.

FIORI Prima, maar wel een arts, ja?

ALBERT Wat is er gebeurd?

FIORI De jongedame is onwel geworden.

ALBERT Is ze al lang zo?

FIORI Minuutje of tien.

ALBERT Wat is er met haar aan de hand?

FIORI Daar bent u arts voor, Hartman, zeg het maar.

ALBERT Wat heeft ze gebruikt?

FIORI Champagne.

ALBERT Champagne.

ISRAFIL Champagne?

FLORINE Champagne!

Daar had ik nu al de hele tijd zin in. Proost!

ISRAFIL Hij blijft lang weg, je echtgenoot.

FLORINE Hij is aan het werk.

ISRAFIL Op een feestje?

FLORINE Eens een arts, altijd een arts.

FIORI Wat denkt u, is ze stuk?

ALBERT Heeft ze naast champagne nog iets genomen?

FIORI Cocaïne.

ALBERT Dat verklaart al iets meer.

FIORI Topspul hoor, van Galaxica, wij fabriceren alleen de hoogste kwaliteit, voor

het ministerie van Volksgezondheid, dus dit zou niet mogen gebeuren.

ALBERT Ik snap het, dit is heel vervelend voor u.

FIORI Ach. We zitten nog in de klinische testfase, hier leren we weer van.

ALBERT Hoe heet ze?

FIORI Eh... dinges, dingetje, Alice.

ALBERT Alice. Alice. Alice. Kan je me horen, Alice?

FIORI Nou, komt het goed, of moet ik iets anders regelen?

ALBERT Ze reageert op haar naam, kijkt al wat alerter uit haar ogen. Ach. Ik denk niet dat er echt iets is om u zorgen over te maken. Cocaine is na een half uurtje al wel uitgewerkt.

FIORI Alle consternatie om niks, begrijp ik. Mooi zo.

ALBERT U kunt voor de zekerheid even bij haar blijven tot ze zich wat beter voelt.

FIORI Bij haar blijven?

ALBERT Tot ze zich wat beter voelt, dan kunt u haar naar huis brengen.

FIORI Wat een bijzondere ideeën heeft u. Ik moet nog ergens heen, vanavond.

ALBERT Ik begrijp het.

FIORI Nee, dokter Hofstad, dat begrijpt u niet. Maar dat geeft niet.

Korte stilte.

FIORI Zodra ze kan lopen laat ik haar in een taxi zetten. Dank u voor uw hulp, ik ben u dankbaar.

ALBERT Graag gedaan.

FIORI Ik ben mensen niet graag dankbaar.

ALBERT Ik kan beter weer naar beneden, mijn vrouw wacht op mij.

FLORINE Ik vermaak mij wel hoor.

FIORI Ik los mijn schulden altijd in, liefst zo snel mogelijk. Ik zal u niet vergeten, dokter Hofman.

Florine en Israfil dansen nog.

ISRAFIL Wij hoeven hier niet te blijven.

FLORINE Waar zouden we heen gaan?

ISRAFIL Pak gewoon mijn hand.

FLORINE U bent een grappenmaker.

ISRAFIL Wij kunnen naar Moskou, naar Eden, naar het paradijs. Of wij kunnen hier een slaapkamer zoeken, om elkaar aan flarden te neuken.

FLORINE Pardon?

ISRAFIL Te neuken. Op alle mogelijke manieren. Te neuken. Neuken zoals je nog nooit door je man bent geneukt.

FLORINE Ik...

ISRAFIL Ja. Jij. Ah. Daar zullen we de dokter hebben. Jammer.

Albert komt erbij staan. Hij heeft niets gehoord. Hij glimlacht.

ALBERT Zo. Jij vermaakt je wel, zo te zien.

FLORINE Was alles goed met de gastheer?

ALBERT Je weet wat het is, met rijke mensen,

die zijn nergens van afhankelijk behalve van hun eigen lijf. Dat is dan ook het enige dat ze angst aanjaagt.

ISRAFIL Een lijf zou geen angst aan mogen jagen, enkel een opvlammend verlangen.

ALBERT Bijzonder.

ISRAFIL Een oud Levantijs gezegde.

ALBERT Verlangen lijkt me inderdaad te prefereren boven angst, al liggen ze vaak in elkaars verlengde. Goedenavond. U bent?

ISRAFIL Een schaduw, een geestverschijning, een verlangen, een verdwijning.

ALBERT Een dichter dus.

ISRAFIL Allerminst. Een opener, althans, als de tijd mij is vergund.

ALBERT De tijd.

ISRAFIL Als de echtgenoot wat langer weg blijft.

ALBERT Wat bedoelt u?

FLORINE Zullen wij naar huis gaan?

ALBERT Nu al?

FLORINE Ik ben een beetje moe.

ALBERT Oh.

ISRAFIL Mijn aanbod blijft staan, mevrouw, mocht u eens toe zijn aan een roofdier, in plaats van aan een prooi.

ALBERT U bent bijzonder grappig.

ISRAFIL En u zou uw tanden wat vaker laten moeten laten zien.

Israfil kust de hand van Florine en verdwijnt.

ALBERT Wat een figuur.

FLORINE De taal zit hem dwars.

ALBERT Er zat hem wel meer dwars.

FLORINE Dat zat hem zeker.

ALBERT Hoe bedoel je?

FLORINE Vlak voor jij bij ons kwam staan vroeg hij of ik met hem wilde...

ALBERT Wilde wat?

FLORINE Je snapt wel wat ik bedoel.

ALBERT Nee, Florine, wat bedoel je?

FLORINE Wilde neuken.

ALBERT Pardon?

FLORINE Neuken. Of ik met hem wilde neuken.

ALBERT Je zal hem verkeerd verstaan hebben.

Levantijs, toch? De taal was hem te machtig?

Hij zal toch niet zomaar... een getrouwde vrouw, wist hij dat je getrouwd was?

FLORINE Te neuken. Op alle mogelijke manieren. Te neuken. Neuken zoals ik nog nooit door mijn man ben geneukt.

ALBERT Florine, dat woord, zou je alsjeblieft...

FLORINE Welk woord moet ik dan gebruiken.

ALBERT Als het moet, zeg dan vrijen.

FLORINE Ik geloof niet dat dat was wat Israfil bedoelde. Ik geloof niet dat hij met mij wilde vrijen. Ik geloof dat hij met mij wilde neuken, op alle mogelijke manieren, neuken zoals ik nog nooit met jou geneukt heb.

ALBERT En hoe is dat dan?

FLORINE Hoe zou ik dat nou moeten weten?

Ik ben een net meisje. Ik weet van niks.

ALBERT Ik snap het wel. Natuurlijk.

Ik snap wel dat 'ie dat wil. Ik weet hoe mannen werken. Mannenlijven. Dat is biologisch. Evolutie.

FLORINE Dus dat Israfil met mij wilde neuken was een kwestie van evolutie.

ALBERT En omdat je een ontzettend mooie vrouw bent, natuurlijk, lieverd. Je ziet er prachtig uit.

FLORINE En daarom wil elke man met mij vrijen.

ALBERT Uitzonderingen daargelaten. Maar ja, inderdaad. Dat is biologie. Daar kan jij verder niks aan doen hoor, zo zitten mannen nu eenmaal in elkaar.

FLORINE Alle mannen willen mooie vrouwen neuken.

ALBERT Ja.

FLORINE Jij ook.

ALBERT Fysiek gezien wel. Maar ik heb discipline. Ik doe er niks mee. Met andere vrouwen.

FLORINE Maar je zou wel willen.

ALBERT Nee. Natuurlijk niet. Dat hoort niet. Ik ben getrouwd. Met jou. Dus met andere vrouwen... dat hóórt niet.

FLORINE Dus je neukt niet met anderen...

ALBERT Florine, dat woord...

FLORINE Ja. Dat woord. Dus je neukt niet met anderen omdat het onbeleefd is? Het is een kwestie van etiquette?

ALBERT Van liefde. Ik hou van jou.

FLORINE Dus jij bent een uitzondering.

ALBERT Ik kijk wel eens, kijken kijken niet kopen, toch? Flirten houdt het bloed warm, dat is alles. Dus nee, ik ben geen uitzondering, ik ben een man. Mannen kijken.

FLORINE En vrouwen niet?

ALBERT Nee.

FLORINE Niet?

ALBERT Of... anders.

FLORINE Oh?

ALBERT Seks is anders voor een vrouw, omdat het grotere consequenties heeft.

FLORINE Meen je dat nou?

ALBERT Mannen kijken uit instinct, dat is iets oers, iets dominants, die moeten hun genetisch materiaal zoveel mogelijk verspreiden, maar een vrouw zoekt veiligheid, genetisch hè, die heeft met één partner de grootste kans op het gezond grootbrengen van nageslacht. Dat is ook oer. Dus als een man rondkijkt naar een ander, dan klopt dat, biologisch, maar als een vrouw rondkijkt naar een ander, dan klopt er iets niet. Een man die vreemd gaat, volgt zijn natuur, bij een vrouw is er iets groters aan de hand. Biologisch gezien. Dat is niet onschuldig. Dat is nooit onschuldig. Voor een vrouw is trouw instinct. Voor een man vreemdgaan. Dat keur ik niet goed hoor, ik ga niet vreemd, ik ben beschaafd, ik leef tegen mijn instincten in, ik onderdruk ze, omdat ik beschaafd ben. Maar mijn instinct is onbeschaafd.

FLORINE En mijn instinct is trouw.

ALBERT Ja. Samengevat.

FLORINE Dus ik ben een willoos slachtoffer van mijn natuur en jij staat als een waar supermens boven je instinct.

ALBERT Is geen populair standpunt. Niet

‘feministisch drie punt nul’, maar evolutie heeft een broertje dood aan politiek correcte standpunten.

FLORINE Je zou eens moeten weten. Jullie allemaal. Mannen.

ALBERT Jij zou nooit vreemdgaan.

FLORINE Nee?

ALBERT Wat wil je nou zeggen?

FLORINE Ongeveer wat je denkt.

ALBERT Jij hebt toch nooit een ander gehad, niet terwijl je met mij... toch?

FLORINE Nee. Nee, laat maar. Het is al laat. We moeten gaan slapen. Morgen vroeg weer op.

ALBERT Florine. Wat zeg je nu? Of, wat zeg je niet?

FLORINE Niks.

ALBERT Je verzwijgt iets.

FLORINE Niets. Ik had niets moeten zeggen. Het is stom. Het is niets.

ALBERT Nee nu moet je het zeggen.

FLORINE Laten we gaan slapen. Het is laat. Gedachten gaan spoken.

ALBERT Als je niets zegt gaan mijn gedachten pas echt spoken. Niets is erger dan wat ik in verbeelding voor me zie.

FLORINE Verbeelding is vreemd hè. Het kan de vreselijkste nachtmerries oproepen, maar ook het paradijs binnen handbereik brengen.

ALBERT Ik verkies paradijs boven nachtmerrie.

FLORINE Er is niets gebeurd. Niets echts.

Alles was verbeelding. En alles is voorbij.

ALBERT Floortje...

FLORINE Afgelopen zomer, weet je nog,

vakantie op Formentera.

ALBERT Natuurlijk weet ik dat nog. Ik heb me een muisarm gegoogled voor een hotel aan het strand, maar écht aan het strand, niet vakantiefolder-aan-het-strand-maar-je-moet-nog-een-ringweg-oversteken, nee, echt, de-kamer-uit-en-met-je-voeten-in-zee-aan-het-strand.

FLORINE Ja.

ALBERT Het was mooi, toch? Mooie zonsondergangen, en leuk voor kinderen, toch?

FLORINE Ja. Het was mooi. Weet je nog, het zal wel niet, maar een avond zaten we naast een tafeltje Russen. Drie Russen, twee wat oudere heren en een jonge man. Herinner je die jonge man nog?

ALBERT Geen idee. Wat was er met hem?

FLORINE Hij werd gebeld. Hij werd gebeld, werd lijkleek, stond op en vertrok.

Hij is niet meer teruggekomen.

ALBERT Oké. Nee. Weet ik niet meer.

FLORINE Ik had hem al eerder gezien. Die ochtend. Toen hij incheckte. Hij liep de trap op met zijn rode koffer, onze blikken kruisten. Eventjes. Eén keer knippen en het was voorbij. Hij liep door. Stopte toen. Draaide zich om en keek me toen pas echt aan. En ik keek terug. Een seconde. Een uur. Honderd jaar. We zeiden niks. We glimlachten niet naar elkaar. Nee. Zijn gezicht, net als het mijne, vertrok een beetje. Verkrampde. Alsof een verdriet hem overviel. En mij ook. Vreemd, vreemd verdriet.

...

Ik was ervan ondersteboven. Van één blik.
Ik lag de hele dag op het strand, in dromen
verloren.

ALBERT En toen?

FLORINE Het was een mooie middag.

We hebben gevreeën. Lang.

Het was lang geleden. We hebben
over de toekomst gepraat. En
over of we een tweede kind wilden.

En later zaten we op ons terras,
roezig, met een rosado, tegen elkaar aan
gekropen, de zon ging onder,
en hij liep langs, de Rus, in linnen broek,
witte blouse, hij keek niet op of om,
en een warme stroom van, ja, geluk,
schoot door mijn borst naar mijn hals.

Als hij mij toen had geroepen. Of misschien
alleen maar naar me om had gekeken, dan
had ik geen weerstand geboden, dan was ik,
wist ik, wist ik zeker, zonder twijfel opgestaan.
Dan was ik achter hem aan gelopen, ons leven
uit, dan had ik alles opgegeven, mijn toe-
komst, ons kind, jou. Met volle overtuiging.

En tegelijkertijd, ik weet niet of je dat kan
begrijpen, was je me dierbaarder dan ooit.
Ik zat naast jou, ik kneep in jouw hand,
ik kuste jou in je nek, en ik hield van jou
en ik had tegelijkertijd een heel treurig
medelijden met je.

Die avond was ik heel mooi. In mijn zwarte
jurk. Ik had de hangers in met de opalen.
Die blauwe. Je vond dat ik er mooi uit zag,
dat zei je, en misschien was het geen toeval
dat we in de buurt van de Rus aan tafel gingen.

Hij keek niet naar me. Maar ik speelde met de
gedachte op te staan, naar hem toe te gaan en
te zeggen: 'hier ben ik, neem me mee, naar
Moskou, naar Eden, naar het paradijs.'
Het paradijs dat in mijn verbeelding maar één
vingerlengte, één ademtocht ver weg leek.

Toen ging zijn telefoon. Hij werd bleek,
stond op en liep naar de uitgang. Daar
draaide hij zich nog één keer om, hij
keek mij aan, alsof hij iets niet begreep
en hij vertrok.

ALBERT En toen?

FLORINE En toen. Niets.

Ik kon die nacht niet slapen. Ik werd bang
wakker. Waarvoor ik bang was, ik weet het niet,
bang dat hij er nog was, bang dat hij voorgoed
verdwenen was, ik weet het nog steeds niet.
Maar toen hij die avond niet in het restaurant
zat, was ik opgelucht.

Dat was het. Alles. Er is niks gebeurd.

ALBERT En als hij niet was vertrokken?

FLORINE Dat weet ik niet.

Stilte.

*Dan gaat de telefoon. Die rinkelt een tijdje voor
Albert opneemt.*

ALBERT Dokter Hofman. Ja. Ik snap het.

Wanneer? Ja. Ik weet waar het is. Dat is niet zo ver. Zeg maar dat ik er zo direct ben.

FLOLINE Ga je weg? Nu? Zo laat nog.

ALBERT De oude Cohen is overleden.

FLOLINE Dan kan jij toch niks meer betekenen?

ALBERT Ik kan troost bieden. Misschien.

Eerbied. Hij was een van mijn eerste patiënten. Ik moet mijn gezicht laten zien.

FLOLINE Nu.

ALBERT Nu. Ja. Het kan laat worden. Wacht maar niet op mij.

2 DAAR MOET EEN PIEMEL IN

Israfil komt op. Hij zingt zijn Levantijnse carnavalslied.

ISRAFIL

Wij gaan in polonaise
van Aleppo tot Maastricht
we dansen van zonsondergang
tot aan het ochtendlicht

We dweilen van Damascus
tot Kerkrade aan toe
niet omdat we vluchten
maar we zijn nog lang niet moe

Dreigend uitziende mannen in boerenkiel, duidelijk van boven de rivieren, lopen op Israfil toe.

MANNEN Als we daar Prins Ali de eerste niet hebben!

ISRAFIL Alaaf!

MANNEN Akbar!

ISRAFIL Alaaf!

MANNEN Akbar!

Polonaise jongens!

De mannen voeren Israfil in onvrijwillige polonaise af. Albert loopt langs de groep, kijkt ze na. Een meisje, Alice, een prostituee, verschijnt.

ALICE Hé schatje, wat loop je daar verlegen te wezen.

ALBERT Loop jij alweer op straat?

ALICE Als het de goede dokter niet is. Ik ben weer helemaal tiptop in orde. Of wilt u me nog eens onderzoeken?

ALBERT Jij moet in bed liggen.

ALICE Dat moet ik zeker. Komt u bij me liggen?

ALBERT Vanuit professioneel oogpunt raad ik je ten strengste aan een avond vrij te nemen.

ALICE Ach. Kom nou hier, lieverd. Zo serieus als dat jij bent. Ben je eenzaam? Ik zal je medicijn zijn. Ben je wat geremd? Ik zal je rode wijn zijn. Kom maar dichterbij, ik doe je niets, doe mij maar. Voor een paar tientjes mag je alles met me doen. Ik weiger niks. Kom maar lieverd, alsjeblieverd.

ALBERT Daarvan zal geen sprake kunnen zijn. Ik moet nog werken.

ALICE Ik ook. Ik moet mijn huur betalen en het eten kruipt niet uit zichzelf mijn bord op. Kom toch dichterbij. Denk niet aan je vrouw, trouw tot aan de dood ben je alleen maar als je jong sterft.

ALBERT Ik heb geen tijd. Ik heb verplichtingen.

ALICE Ja. Verplichtingen. Die ken ik. Nare beesten zijn dat. Bloedzuigend ongedierte.

ALBERT Ja. Goedenavond. Doe voorzichtig.

ALICE Dat zal ik doen. Dag dokter.

Albert loopt door. Alice blijft haar waren aanprijzen.

ALICE Ben je moe? Ik zal je matras zijn.

Heb je het koud? Ik zal je jas zijn.

Voor een paar tientjes ben ik alles wat je wil.

Hoe je maar wil. Wie je maar wil.

De mannen komen weer op, in polonaise, zonder Israfil. Ze zingen, roepen, vormen een spreekkoor.

MANNEN

Daar! Moet! Een! Piemel in!

Daar moet een piemel in!

Daar moet een piemel in!

Daar moet een piemel in!

Het meisje glimlacht droef. Wenkt de mannen.

Die volgen het meisje in polonaise.

MANNEN

Daar! Moet! Een! Piemel in!

Daar moet een piemel in!

Daar moet een piemel in!

Daar moet een piemel in!

3 MIRIAM COHEN

ALBERT Miriam?

Het appartement van de ouwe Cohen en zijn inwonende dochter Miriam is verduisterd.

De lucht die buiten nog voorzichtig naar lente begon te ruiken, is hier stoffig en verstikkend. Er mag wel een raam open. Het is stil. Geluid van buiten komt hier niet binnen.

Miriam?

Ik loop dieper het appartement in en vind haar aan het sterfbed van haar vader. Stil. Met de rug naar me toe. Het hoofd gebogen. Het zou een mooie vrouw kunnen zijn, Miriam, als ze niet zo verdord was door de zorgen, als ze het leven wat minder uit de weg ging. Haar haar zou minder dof zijn. Haar lippen minder op elkaar geperst, alsof ze uit alle macht haar verlangens onuitgesproken probeert te laten. De deur was niet op slot, ik heb geklopt, maar... Gecondoleerd met je verlies.

Ze draait zich om. Een Mexicaans dodenmasker ontsiert haar gezicht.

Nu zie ik ook dat haar vader verkleed is.

Als Magere Hein.

MIRIAM DÍA de Muertos. Vader wilde het zo.

Ik vind het hoogst ongepast, maar ja, de laatste carnavalswens van een stervende.

ALBERT Ik hoop dat hij in alle rust is heengegaan.

MIRIAM Het is vreemd. Hij had een goede dag.

Ik zou nog naar een feest vanavond. Als ik had

geweten dat hij vandaag zou gaan, dan had ik niet... dan had ik hem niet... Goed. Er valt niet heel veel meer aan te doen.

ALBERT Je hebt goed voor hem gezorgd.

Iedere vader zou trots zijn op een dochter als jij.

MIRIAM Ja. Misschien. Ik hoop het. Ik weet het niet. Ik...

ALBERT Ben je alleen?

MIRIAM Ik heb Roderick gebeld. Mijn verloofde. Die zou zo snel mogelijk komen. Hij is docent. Geschiedenis. En Maatschappijleer. Het is een lieve man. Heel betrokken.

ALBERT Ja. Gefeliciteerd. Het huwelijk zal je goed doen.

MIRIAM Oh ja?

ALBERT Ongetwijfeld. Het is iets heel...

vervullends, om je leven met iemand te delen.

MIRIAM Ja.

ALBERT Ja.

MIRIAM Ik ben ook al dertig. Geworden. Een paar jaar geleden.

ALBERT Ik ben blij voor je.

MIRIAM Ja?

ALBERT Ja.

MIRIAM Ben je niet een heel klein beetje jaloers?

Dat zou me goed doen. Denk ik. Als jij een heel klein beetje jaloers was. Dokter Hofman. Albert.

ALBERT Miriam... ik...

MIRIAM Je bent getrouwd. Ja. Ik weet het.

Misschien was het leven anders gelopen als je nog een vrij man was geweest.

ALBERT Wie weet.

MIRIAM We gaan verhuizen. Roderick en ik.
 Helemaal naar het noorden. Jaja. Brrr.
 Zodra ik het appartement verkocht heb.
 Hij heeft een baan aangeboden gekregen.
 Voltijds. Vast contract. In deze tijd...
 Hij zou gek zijn als 'ie het liet lopen. Gek!

ALBERT Gefeliciteerd. Zal ik het raam even
 opendoen?

MIRIAM Ik ben verliefd op je.

ALBERT Het begint buiten al wat naar lente te
 ruiken. Terwijl vannacht de natte sneeuw nog
 naar beneden dwarrelde.

MIRIAM Ik weet dat het niks kan worden.
 Jij en ik. Het is hopeloos, ik weet het.
 Radeloos verliefd. Ik ben nu al reddeloos
 verloren. Het is een ramp.

ALBERT Het is een lange winter geweest. Niet
 koud, maar lang. Lange grijze dagen. Daar
 wordt een mens maar moedeloos van.

MIRIAM Ik wil niet verhuizen. Ik wil hier
 blijven. Bij jou. In dezelfde stad. Zelfs al zou
 ik je nooit meer zien, nooit meer mogen zien,
 ik wil bij je in de buurt leven.
*Miriam kust Albert. Er zit wanhoop in de kus.
 En weinig vertrouwen op een goede afloop.
 De bel gaat. Albert en Miriam staan tegenover
 elkaar.*

ALBERT Ik moet gaan. Ik doe wel open.
 Veel geluk in je nieuwe woonplaats.

MIRIAM Ik hou van je.

ALBERT Sterkte, Miriam.
Albert vertrekt.

4 HOMO

ALBERT Naar bed, naar bed, zei duimelot.
 Al is de nacht nog jong. En verbazingwekkend
 mild voor de tijd van het jaar.
*In de schaduw, op een bankje, zit een stelletje in
 boerenkiel, of blauwe overall, onsmakelijk te
 vrijen. Iets te openlijk voor hun handelingen.*

ALBERT Op sommige bankjes zitten schaduwen
 dicht tegen elkaar aan gekropen te kussen
 als was de lente er al echt en de lucht niet
 zwanger van gevaren.
*De man maakt zich los uit schaduw en
 handeling. Hij loopt op Albert toe. De vrouw
 waar hij net nog mee zat te vrijen, ook in
 boerenkiel, blijft op een afstandje. De man
 gedraagt zich zeer vriendelijk.*

MAN Hallo, pardon, sorry, meneer, u daar, ja, u.

ALBERT Goedenavond.

MAN Goedenavond. Ja.
 Zeg. Kunt u het een beetje zien?

ALBERT Wat bedoelt u?

MAN Wij stellen ons een beetje discreet op,
 om elkaar een beetje warm te houden,
 snapt u, maar dat is nogal een kwetsbare positie.

ALBERT Dat snap ik.

MAN Waarom, met alle respect hoor, staat u ons
 dan zo aan te staren?

ALBERT Ik, ik sta niet te staren, ik keek alleen
 toevallig jullie richting op.

MAN Toevallig.

ALBERT Ja.

MAN Het komt een beetje pervers over.

ALBERT Dat was niet de bedoeling.

MAN Bent u een perverseling? Houdt u van kijken? Wordt u daar een beetje opgewonden van.

ALBERT Ik kan beter gaan, geloof ik.

MAN Ach. Het is net zo gezellig.

De man dwingt Albert te blijven luisteren.

Albert wordt steeds zenuwachtiger. Bang.

MAN Mijn gezelschap en ik, we kennen elkaar nog niet zo lang, wij hebben veel goede dingen gehoord over de zuidelijke gastvrijheid. Dus we doen ons best, hullen ons in de plaatselijke klederdracht, vallen verder niemand lastig. En dan krijgen we dit. Voyeurisme.

ALBERT Ik wilde u niet lastigvallen.

MAN Wanneer heeft iemand u voor het laatst pijn gedaan?

ALBERT Pardon?

MAN U verstond me wel.

ALBERT In, eh, metaforische zin, bedoelt u?

MAN Nee. Pijn. Met bloed. Een pak slaag. Wanneer bent u voor het laatst in elkaar geslagen.

ALBERT Ik geloof niet dat ik helemaal begrijp waar u heen wilt.

VROUW Volgens mij is 'ie zenuwachtig.

MAN Maak ik u zenuwachtig?

ALBERT Nee.

VROUW Hij is bang.

MAN Bent u bang voor mij?

ALBERT Nee. Waarom zou ik bang zijn.

MAN Omdat ik u pijn kan doen, natuurlijk.

Dat wil ik niet, maar de omstandigheden, ziet u, die dwingen mij daartoe.

ALBERT Kom op, het is een... mooie avond, dit is toch nergens voor nodig, meneer.

MAN Het gaat om evenwicht, meneer, al die liefde die ik ervaar, vanavond, daar moet iets stevig tegenover staan.

VROUW Volgens mij zit 'ie me nog steeds aan te staren.

ALBERT Mevrouw, werkelijk, daar is geen sprake van.

VROUW Ben ik soms niet mooi genoeg?

ALBERT Dat is het niet, ik...

VROUW Hij vindt me niet mooi genoeg. Ben je een nicht?

ALBERT Ik...

VROUW Het is een nicht. Lekker is dat.

MAN U maakt mijn gezelschap van streek.

ALBERT Dat spijt me.

MAN Het is een beetje laat voor spijt. Dat gebeurt soms. Ik ben er de man niet naar een uitgestoken hand af te slaan, maar ik heb ook gevoel. Snapt u. Meneer?

ALBERT Ja. Natuurlijk. Gevoel.

MAN Dus ik denk dat ik u pijn ga doen.

Maar misschien ook niet. Misschien loop ik gewoon fluitend weg. Ik heb geen idee.

Misschien moet u het me netjes vragen.

ALBERT Hoe... hoe...

MAN Netjes. Met twee woorden, ja.

VROUW Ik zou het maar doen, flikker.

ALBERT Doe het niet.

MAN Wat niet?

ALBERT Doe me geen pijn.

VROUW Dat is niet netjes vragen, homo.

ALBERT Alstublieft niet. Doe me alstublieft geen pijn.

VROUW Smeek het.

ALBERT Wat?

MAN U hoort het. Smeek het.

ALBERT Alstublieft, ik smeek het, doet u me alstublieft geen pijn.

MAN Wat denk je, schatje?

VROUW Wat een slapzak. Dat is geen man.

Dat is een homo. Die láát zich naaien.

Ik zou daar m'n handen niet vuil aan maken.

MAN U heeft geluk, meneer. Ik wens u nog een prettig feestje. Nou, adiós hè.

VROUW Homo.

De man en de vrouw vertrekken. Albert blijft een tijdje verslagen staan, ademt uit, gaat op het bankje zitten. Alice gaat naast hem zitten.

ALICE Gaat het dokter?

ALBERT Ik hoef me toch geen botbreuk op de hals te halen voor zoiets kleinzielig?

ALICE Natuurlijk niet. Je hebt het verstandig aangepakt.

ALBERT Ik ben een volwassen man. Een vader, echtgenoot, ik ben een arts met een bloeiende praktijk, wat heb ik te bewijzen?

ALICE Niets.

ALBERT Zelfbeheersing is belangrijk. Wat levert genoegdoening me op? Een stel gebroken vingers? Ik moet daarmee werken! Ik heb een verantwoordelijkheid tegenover mijn patiënten.

ALICE Ja.

ALBERT Het is niet dat ik laf ben. Voor mijn beroep heb je ook moed nodig. Het artsene bestaan is niet zonder gevaar. Je weet nooit wat een patiënt onder de leden heeft, het kan besmettelijk zijn. Levensbedreigend. Dat zijn gevaren waaraan ik dagelijks bloot sta.

ALICE Ja.

ALBERT Ach, wat weet jij daar nou van. Wat weet jij nou van gevaar?

ALICE Niets.

ALBERT Nee. Ik kan het me niet veroorloven risico's op te zoeken. Ik heb verplichtingen.

Ik kan mijn patiënten niet in de steek laten.

ALICE Kom je met mij mee? Het is binnen in mij een stuk gezelliger dan hier buiten.

ALBERT Wat zeg je?

ALICE Het is binnen een stuk gezelliger dan hier buiten.

5 ALICE

In het appartement van Alice.

ALBERT Woon je hier?
ALICE Mijn Wonderland.
ALBERT Knus. Gezellig. Mooi uitzicht.
Je kan de heuvels én de rivier zien.
ALICE Het kan ermee door.
ALBERT Nou ja.
ALICE Je bent vast moe. De hele dag in de weer.
Levens redden. Dan heb ik het makkelijker.
Ik lig de hele dag in bed. Ik word slapend rijk.
ALBERT Doe je het wel veilig.
ALICE Ik doe alles wat je wil. Waar ben je naar op zoek?
ALBERT Ik denk, naar, verlossing, denk ik.
Is niet iedereen daarnaar op zoek?
ALICE Hm. Misschien.
ALBERT Ja.
ALICE Maar ik bedoel meer... fysiek. Waar ben je vannacht naar op zoek.
ALBERT Oh.
ALICE Ja.
ALBERT Je bedoelt...
ALICE Ja.
ALBERT Ja.
ALICE Frans? Grieks? Russisch? Arabisch?
ALBERT Wat is Arabisch?
ALICE Dat is een grapje. Je mag wel wat ontspannen.
ALBERT Ja.

ALICE Wat zal het zijn?
ALBERT Kan je me iets aanbevelen, is er een specialiteit van het huis?
ALICE Weet je wat, we doen het verrassingsmenu.
ALBERT En, eh, hoe oud ben je eigenlijk?
ALICE Hoe oud wil je dat ik ben?
ALBERT Meerderjarig. Legaal.
ALICE Goed. Ben ik achttien. Hoe klinkt dat?
ALBERT Goed. Dat klinkt goed.
ALICE Prima. Nu. Zaken gaan voor het meisje.
Wat dacht je van honderd, inclusief btw.
ALBERT Oh. Ja. Natuurlijk. Geld.
Een zakelijke overeenkomst, meer niet.
ALICE Meer niet.
*Albert betaalt. Alice begint zich uit te kleden.
Alberts telefoon gaat.*

FLORINE Met mij.
ALBERT Ja. Hallo, Florine.
FLORINE Hoe is het daar?
ALBERT Waar? Oh. Hier. Treurig. Er zit weinig troost in sterven.
FLORINE Kom je snel thuis?
ALBERT Ik weet het niet. Ik denk het niet.
Zijn dochter neemt het zwaar op, ik kan haar nu niet alleen laten. We wachten nog op familie.
FLORINE Ja.
ALBERT En als ik hier klaar ben dan denk ik dat ik zelf nog even wat troost ga zoeken bij een hoertje.
FLORINE Wat zeg je?
ALBERT Niets. Laat maar. Een grapje.

FLORINE Misschien had ik het je niet moeten vertellen.

ALBERT Jawel. Wel. Je had het me veel eerder moeten vertellen.

FLORINE Ja.

ALBERT Misschien is dat een huwelijk. Dat je elkaar alles vertelt.

FLORINE Ja.

ALBERT We moeten elkaar alles eerlijk vertellen. Alles. Altijd. Dat moeten we afspreken.

FLORINE Ja lieverd.

ALBERT Ja. Ik moet weer verder. Ga maar vast naar bed. Het kan nog laat worden vanavond.

FLORINE Dag lieverd. Ik hou van jou.

ALBERT Ja.

Alice staat volledig naakt voor hem.

ALICE Het is geen vreemdgaan als je ervoor betaalt.

ALBERT Is Alice je echte naam?

ALICE Jongetjes die vragen worden overgeslagen. Kom. Ik heb niet de hele nacht de tijd, ik moet nog naar een feestje vanavond en jij bent nog een beetje overdressed.

ALBERT Je had gelijk. Ik ben echt heel moe.

ALICE Beval ik je niet? Vind je me niet mooi?

ALBERT Je bent heel mooi, maar...

ALICE Ik ben schoon hoor, fris aan de vis, bij mij loop je niets op.

ALBERT Ik kan beter gaan.

Hier heb je nog eens honderd, voor de moeite.

ALICE Slapend rijk. Maar jammer is het wel.

ALBERT Doe je voorzichtig?

ALICE Ik doe alles wat je wil. Nog een prettige avond, dokter. Het is jammer dat je zo bang bent.

ALBERT Ik ben niet bang.

ALICE Nee. Jij bent niet bang.

6 NACHTEGAAL

ALBERT Het is nog warmer geworden.
De wind is lauw en draagt de geur van lente
uit de heuvels de stad in.
Lentetijd. Bronsttijd. Paartijd.

Misschien had ik met haar naar bed
moeten gaan. Ik kan nog terug.
Iets onherstelbaars doen.
Een geslachtsdaad van verzet plegen.
Maar tegen wat.
Tegen wie.
Misschien moet ik gewoon naar bed gaan.
Ik loop linksom linksom richting huis
en weer linksom linksom terug,
met gedachten die net als ik
rond blijven cirkelen
in kringen verdwijnen
verloren lopen en weer opduiken.

Ik had met haar naar bed moeten gaan.
Nee. Onzin.
Ik kan nog terug.
Nee. Onzin.
Ik moet naar bed.
Nee. Geen zin.
En ik dwaal door de stad
en ik dwaal door mijn hoofd
en ik sta met mijn kop
voor de kop van Nagtegaal.

Hij staat op een poster
op een wand vol posters
tegenover George Jazzcafé.
Een zwarte tent
met schaarse verlichting
en te kleine tafeltjes
en een te klein podium.

En daar staat Nik met zijn band,
piano ingeruild voor saxofoon,
alsof er een storm door het koper raast,
zijn vingers op de kleppen
zijn lippen aan het mondstuk,
zijn wangen bol van het blazen.

Hij schreeuwt door de saxofoon.
Schreeuwt alle woede van de wereld
in blauwe noten door het instrument.
Hij schokt in primitieve cadans,
zijn ogen vonken, Nagtegaal,
de duivelskunstenaar met zijn goud
glimmende slang tussen de lippen.

Jazz lijkt misplaatst in deze stad
alsof het koper deze noten
van nature mijdt en liever dweilt.

Ik heb er in ieder geval
nooit echt van gehouden,
jazz, moeilijke muziek
voor moeilijke mensen.

Maar het publiek lijkt ervan te genieten

en Nagtegaal gaat volledig op
in zijn muziek, hij verdwijnt
in zijn eigen tonen en ik voel,
tot mijn eigen verwondering,
een lichte steek van jaloezie.
Ik ben trots op mijn ratio,
ben blij dat ik een situatie
vanaf een afstand kan analyseren,
ik ben arts en dat beroep
past bij mijn karakter, nooit
heb ik het verlangen gehad
mij door passie te laten verteren,
gevaarlijk, lijkt het mij, maar
nu ik Nagtegaal zo zie, zie ik
hoe het leven hem kracht
en de kracht hem leven geeft.

Is dit dan leven?

Nagtegaal is altijd zo geweest,
een kunstenaar die rekeningen
met zijn glimlach weg kon toveren,
die doet wat hij wil en hij komt ermee weg,
die met één vingerknip, één
oogopslag de mooiste meisjes kreeg.
Nagtegaal zweeft door het leven.

Wat ben ik, vergeleken bij hem?
Een ambtenaar. Een burgerman.
Een gortdroge hap stof. Een man
die zekerheid kiest boven avontuur.

Een heel gemiddeld mens dus.

>Nagtegaal blaast zijn laatste noten,
grijnst naar het publiek, wist het zweet
van zijn voorhoofd en gromt:
'Ladies and gentleman, thank you
for listening, we're gonna take a little five.'

Hij stapt van het podium, steekt twee
vingers naar de barman op en komt
met twee whisky bij me zitten.

NAGTEGAAL Albert! Dat had ik niet verwacht,
verplichtingen in de familiesfeer, dat was het
toch? Hier, neem een whisky.

ALBERT Verplichtingen lopen niet weg.

NAGTEGAAL Nee. Vertel mij wat. Ik heb er vijf.
Vier jongens en een vrouwtje. Die lopen niet
vanzelf weg, nee.

ALBERT Getrouwd dus?

NAGTEGAAL Tamelijk gelukkig ook, voor zover
dat kan na vier kinderen. Kost ook wat, groot
gezin, groot onderhoud. Ik moet soms drie of
vier keer per nacht spelen alleen al om genoeg
eten te kunnen kopen. Sax, piano, maakt niet
uit, ik speel alles, voor iedereen, overal.
Weet je wat vier jongens vreten? Die verbran-
den genoeg energie om een klein dorp in de
winter warm te houden.

ALBERT Ik dacht dat je vrij was. Dat je kon doen
wat je wilde en daarmee weg kwam.

NAGTEGAAL Vrijheid zit in je hoofd, dokter.

ALBERT Vier keer per nacht spelen.

NAGTEGAAL Hard werken hoor. Ik heb een
ijzeren conditie.
Hij heft zijn glas.

ALBERT Proost.

NAGTEGAAL Troost. Kan je je voorstellen, ik heb straks nóg een optreden.

ALBERT Vannacht nog?

NAGTEGAAL Begint pas om een uur of drie.

ALBERT Waar is dat dan?

NAGTEGAAL Geen idee. Een privéfeest, elke keer op een andere plek, heel mysterieus allemaal. Ik krijg het adres altijd pas vlak van tevoren.

ALBERT Wat wonderlijk.

NAGTEGAAL Nogal wonderlijk, ja, dat kan je wel zeggen!

ALBERT Wat bedoel je daarmee?

NAGTEGAAL Niks, ik bedoel niks, don't shoot the pianoplayer.

ALBERT Een feest dat om drie uur begint. Wat voor feest is dat.

NAGTEGAAL Dat zou je wel willen weten, hè.

ALBERT Geheimzinnig gedoe. Laat maar.

NAGTEGAAL Oké.

ALBERT Ik hoef het al niet meer te weten.

NAGTEGAAL Je weet niet wat je mist.

ALBERT Wat dan?

NAGTEGAAL Ik weet het ook niet!

ALBERT Waar heb je het toch over, man?

NAGTEGAAL Ze doen me een blinddoek om.

ALBERT Een blinddoek.

NAGTEGAAL Ik zie niets. Helemaal niets.

Korte stilte.

NAGTEGAAL Luister, sorry, ik heb al teveel gezegd. Ik heb een geheimhoudingscontract getekend. Allemaal heel serieus en alles.

Vergeet wat ik heb gezegd.

ALBERT Nik, ik ben dokter, ik ken vertrouwelijkheid, ik weet hoe ik een geheim moet bewaren.

NAGTEGAAL Dit is geen spelletje, Albert, ik heb een te grote bek, ik had niet zo op moeten scheppen. Sorry.

ALBERT Niks sorry Nagtegaal, nu moet je het ook zeggen, je kan me niet opvrijen en dan wegsturen.

NAGTEGAAL Toepasselijke metafoer.

ALBERT Hoezo?

NAGTEGAAL Nou... dit blijft tussen ons, toch?

ALBERT Dit blijft tussen ons.

NAGTEGAAL Ik kan natuurlijk niks zien, maar ik kan wel alles horen. En wat ik kan horen, jongen...

ALBERT Wat dan?

NAGTEGAAL Kom op, gebruik je verbeelding.

ALBERT Seks?

NAGTEGAAL Seks. Ja. Seks, Albert, maar geen seks zoals jij en ik of gewone stervelingen gewend zijn. Superseks. Supermodellenseks. Seks zoals je normaal alleen in heel dure pornofilms ziet.

ALBERT Ik kijk geen porno.

NAGTEGAAL Natuurlijk niet. Ik ook niet.

ALBERT En dat weet je allemaal alleen van horen.

NAGTEGAAL Vorige week zat de blinddoek niet zo strak. Ik kon er een beetje zo langs m'n neus onderdoor kijken.

ALBERT En?

NAGTEGAAL En? Zulke vrouwen heb je nog

nooit gezien. Niet naakt in ieder geval.

En wat ze allemaal deden... Het Nieuwe Testament van de Kamasutra.

ALBERT Niks voor mij. Zo ordinair.

NAGTEGAAL Niks ordinair. De hemel binnen handbereik. Al blijven mijn handen natuurlijk netjes op de toetsen.

ALBERT En, eh, hoeveel kost zoiets nou?

Qua entree, een kaartje, bedoel ik.

NAGTEGAAL Een kaartje?

ALBERT Verkopen ze aan de deur?

NAGTEGAAL Vergeet het maar, enkel op uitnodiging.

ALBERT Hoe word ik dan uitgenodigd?

NAGTEGAAL Wij komen nog niet eens in de buurt van een uitnodiging, mensen zoals jij en ik. Dit is een feestje van de één procent.

Wat zeg ik, de nul komma nul nul één procent.

ALBERT Wie dan? Bekende mensen?

NAGTEGAAL Dit zijn mensen die liever in de schaduw blijven, als ik hun namen al zou kennen, zou ik ze nog niet eens durven fluisteren. Deze mensen spelen geen spelletjes.

ALBERT Ach kom, je hebt te veel films gezien.

NAGTEGAAL Je hebt geen idee.

ALBERT Neem me mee.

NAGTEGAAL Ben je gek? Levensgevaarlijk.

ALBERT Ach kom.

Korte stilte.

ALBERT Goed. Sms me het adres dan zodra je het weet. Kom ik alleen. Heb jij niks te vrezen.

NAGTEGAAL Zoals je er nu uitziet word je bij de deur weggestuurd. Het is gekostumeerd.

Smoking, cape en masker. Venetiaans.

Je kan niet zomaar zo aan komen waaien.

ALBERT Ik kom wel aan kleren.

NAGTEGAAL Nu nog? Midden in de nacht.

ALBERT Ik regel wel iets. Stuur me het adres.

Gun het me. Kom op Nik. Ik heb het nodig.

NAGTEGAAL Nodig.

ALBERT Ik heb het nodig, Nik.

NAGTEGAAL Shit. Ja. Goed.

ALBERT Goed.

NAGTEGAAL Wacht.

ALBERT Wat?

NAGTEGAAL Je moet het wachtwoord hebben.

ALBERT Echt?

NAGTEGAAL Ja. Echt.

ALBERT En?

Nagtegaal zucht.

NAGTEGAAL Moskou.

ALBERT Naar Moskou... naar Moskou...

NAGTEGAAL Wat zeg je?

ALBERT Niks, Nagtegaal, niks.

7 PIERRETTE

Albert staat in het portiek van een gesloten kledingverhuurbedrijf. Hij belt aan. De eigenaar, Ratko Šerbedžija, een verstoord kijkende man in nachtkleding doet open.

RATKO Ja?

ALBERT Šerbedžija.

RATKO Weet ik niet. Misschien. Misschien ook niet.

ALBERT Ratko Šerbedžija.

RATKO Liever niet. Het is in midden van nacht, identificatie in midden van nacht dat is voorbode van nooit iets goeds. Wij praten verder morgen. In daglicht.

ALBERT Ik ben het. Dokter Hofman.

RATKO Een dokter in midden van nacht, dat is ook voorbode van nooit iets goeds. Ben ik ziek misschien?

ALBERT Voor zover ik weet bent u fysiek helemaal in orde. De laatste keer dat wij elkaar spraken is alweer enige tijd geleden.

RATKO En, dokter Hofman, wat brengt u hier dit uur van nacht?

ALBERT Ik zoek een smoking.

RATKO Een smoking?

ALBERT En een cape. En een masker.

RATKO U komt hier voor kleding?

ALBERT Dit is toch een kledingverhuurbedrijf?

RATKO Uiteraard, juist, kledingverhuur, dat is precies wat ik doe, ja. Maar daar ik heb

openingstijden voor.

ALBERT Dat snap ik. Maar dit is een noodgeval.

RATKO U hebt masker nodig voor noodgeval.

Is het voor gekostumeerde operatie?

ALBERT Ik betaal het dubbele.

RATKO Het dubbele is inderdaad het nachttarief.

Plus nog wat extra erbij, uiteraard.

ALBERT Uiteraard.

RATKO Komt u dan maar binnen, meneer noodgevalmasker.

ALBERT En een cape. En een smoking.

RATKO En cape en smoking, jaja, ik ben van alle markten thuis.

ALBERT Ook van de zwarte markt zeker.

RATKO U insinueert? Ik open mijn deur voor u en u insinueert?

ALBERT Mijn excuses, nee, natuurlijk, het was een slechte grap.

RATKO Slechte grap met kern van waarheid.

Zoekt u nog iets speciaals, naast verkleedkist, iets om... gelukkig van te worden? Of scherp? Of hard?

ALBERT Wat bedoelt u?

RATKO Ik insinueer.

ALBERT Ik ben bang dat ik me niet bezig hou met dat soort dingen.

RATKO Bang... Een lijf zou geen angst aan mogen jagen, enkel een opvlammend verlangen.

ALBERT Wat zegt u?

RATKO Niets. Oud Servisch gezegde. Is van geen betekenis. Goed. Smoking, cape, masker, of u wilt toch als iets anders, een Veenrechter? Een dominosteen?

ALBERT Een simpele zwarte smoking, een stijlvolle cape en een Venetiaans masker.

RATKO Zelfs in vermomming u bent saai.

PIERRETTE *van achter* Saaaaaaai!

ALBERT Wat was dat?

RATKO Dit is oud gebouw, kraakt en echoot, is van geen betekenis.

Een meisje, minderjarig en bijkans naakt, rent voorbij.

ALBERT Dan was dat zeker ook een echo.

RATKO Mogelijk. Of geestverschijning.

PIERRETTE *van achter* Een schaduw, een geestverschijning, een verlangen, een verdwijning. *Twee mannen, als saters gekleed, met bokkenpoten en satansstaart, komen tevoorschijn op de plek waar het meisje verscheen.*

RATKO Hier, daarentegen, is niets geestigs aan. Heren! Wie bent u?

MANNEN Ik ben de sater die op zaternacht zijn glim in salvo's naar je lacht.

RATKO Nee, dat bent u niet. U bent heterdaad betrap!

Het meisje komt achter Albert staan, ze slaat haar handen om hem heen.

MAN EEN Betrap? Wat denkt u wel!

MAN TWEE Wij zijn hier op persoonlijke uitnodiging van de jonge dame zelf.

RATKO Wat? Op eigen houtje?

PIERRETTE Waarop anders moet je bijten?

RATKO Ziet u dan niet dat zij is achterlijk!

PIERRETTE Schei uit ik ben juist ontzettend voorlijk!

MAN TWEE Wij gaan al. Wij weten wanneer wij

niet welkom zijn.

RATKO Nee nee, u blijft, wij moeten hartige woorden wisselen.

tot Albert Mijn excuses, meneer, dit is hoogst ongelukkig incident, mijn dochter, ziet u, zij is achterlijk. In haar hoofd.

tot mannen Blijf staan!

ALBERT Ik snap het. Ik vind dit... ik wil me nergens mee bemoeien, maar ik vind dit hoogst verontrustend.

PIERRETTE Hoogst verontrustend.

RATKO En dat is het ook, dat is het ook, hoogst verontrustend.

tot mannen U blijft staan, of ik bel de politie.

MAN EEN Dat is nergens voor nodig, hier kunnen wij vast als volwassenen onder elkaar uitkomen.

RATKO Wij zullen zien.

tot Albert Een cape, een smoking, een masker. Eens kijken hier, dit past u wel.

PIERRETTE Een mantel van écht hermelijn, dat zou jou heel mooi staan, en een gouden maskertje, met daaronder niets dan alleen maar jouw gezicht. Jouw naakte gezicht.

RATKO Hou je mond, vervloekt kind, wij hebben afspraken, geen eigen houtjes!

PIERRETTE Het spijt me, vader.

RATKO Hier, ik heb precies wat u zoekt. Alstublieft, morgen betalen. Goedenavond, u gaat nu. *Pierrette maakt een schunnig gebaar.*

PIERRETTE Dank voor het komen en tot de volgende keer maar weer.

RATKO Je mond!

ALBERT Wat gebeurt er met deze mannen.

RATKO Ik zit nog in twijfel. Een van twee opties:
ik bel politie of neem recht in eigen hand.

PIERRETTE In eigen hand, in eigen hand.

MAN TWEE Wij komen er wel uit.

RATKO Niets is gratis in de wereld.

PIERRETTE Behalve goede zin!

ALBERT Ik raad u sterk aan de weg van de wet
de bewandelen.

RATKO Dank u voor advies, nu, alstublieft, uw
kostuum, hier, breng morgen maar terug.

PIERRETTE Gaat u naar het gemaskerde bal?

ALBERT Zoiets. Ja.

PIERRETTE Bal bal bal!

ALBERT Gaat het met je, voel je je goed?

PIERRETTE Ik voel me heerlijk. Ik ga misschien
ook, ik hou van gemaskerde ballen.

RATKO Jij gaat nergens misschien heen,
duivelskind, jij gaat naar je kamer, als ik ben
klaar met deze heren gaan wij pittig gesprek
voeren.

PIERRETTE Ik mag ook nooit wat.
fluistert in Alberts oor Red jezelf.

ALBERT Wat zeg je?

RATKO Weg jij!

Pierrette gaat mokkend af.

RATKO Hele hand vol. Zuurstoftekort bij
geboorte. Tragedie. Maar ook bron van
blijdschap. Is toch je kind.

PIERRETTE *van achter* Ik ben geen kind!

ALBERT Wees mild voor haar.

RATKO Soms moet de hand hard zijn, dokter,
laffe ouders leveren stinkende kinderen op.
Goedenavond.

8 MOSKOU, EDEN, HET PARADIJS

ALBERT De chauffeur rolt het raampje
een duimbreed naar beneden
en laat de lente zijn taxi binnendringen,
een warme geur, vol van belofte, maar ook
van iets dat te lang onder het ijs
gelegen heeft, verstopt door de winter
openbaart het zich nu, de zoete geur
draagt vruchtbaarheid maar ook
verrotting. Dat ligt dicht bij elkaar.
Wie vruchtbaar wordt staat één stap
dichter bij het graf, bij de verrotting.

Ik kan naar huis. Het adres ligt op mijn tong,
ik hoef mijn adem maar tot stem te maken
en mijn nacht van avonturen is voorbij
voor die begon. Maar wat wacht er thuis,
welke scheuren dreigen er nog onder
ons fundament. Er bestaat verraad dat
groter is dan vreemdgaan. Een misstap
is iets dat ik kan vergeven, maar een verlangen
naar een ander leven zonder mij, naar
Moskou, Eden, naar het paradijs,
wat stelt het burgerlijk bestaan daarnaast nog
voor?

Er zijn vormen van verraad
die groter zijn dan vreemdgaan

en ik weet niet op welke weegschaal
ik moet gaan staan om mijn
evenwicht te hervinden.

Dus ik zwijg en laat mij
nog een cirkel dieper voeren,
nog een cirkel dichter
bij hel of hemel, geen idee.

De cape jeukt, in de smoking
hangt het feest van de vorige huurder nog
en het masker in mijn hand
steekt zijn lange neus naar mij uit.

In de heuvels trilt de wagen
op de onverharde paden,
de chauffeur trekt in de achteruitkijkspiegel
zijn wenkbrauw naar me op,
ik knik, het klopt, hier moet ik heen,
dieper de duisternis in, die me opslokt.

Een kilometer verder verschijnt,
tussen de bomen, een stalen hek:
de inrit naar de villa die aan het eind
van het pad in een witte gloed
lijkt te pulseren, een reusachtig
hart, een huis dat ademhaalt.
Stop hier maar, zeg ik, ik loop wel
vanaf hier. Ik betaal hem en
beloof de meter te verdubbelen
als hij blijft wachten. Hij zucht,
maar knikt en ik stap uit.

Langs het pad staan gemaskerde
mannen in het zwart met fakkels,
ze kijken recht vooruit, hun gezicht
verscholen achter Griekse maskers,
groteske koppen, bevroren in een schaterlach.

Een limousine rijdt stapvoets langs,
ik kan door het donkere glas niet zien
wie of wat zich daarbinnen bevindt en schud
het idiote idee van me af dat Lucifer zelf
me vanaf de achterbank in de gaten houdt,
ik ruik uitlaatgas, geen zwavel,
wanneer de wagen me passeert.

Twee portiers, gekleed als middeleeuwse
ridders, hun handen rusten licht op het gevest
van een zwaard dat je nauwelijks een rekwisiet
kan noemen.
Hiermee valt volwassen mannen
heel wat schade toe te brengen.

PORTIER 1 Bent u komen lopen?

ALBERT Ja.

PORTIER 1 Uw limousine had u hier af mogen
zetten.

ALBERT Het is een mooie nacht, ik had zin
om te wandelen.

PORTIER 2 Natuurlijk, meneer, het is onze
plek niet om dat te betwijfelen.

PORTIER 1 Waar staat uw limousine nu?

ALBERT Ik ben niet met de limousine
gekomen.

PORTIER 1 Niet met de limousine gekomen?

Dat is hoogst ongebruikelijk. Bent u het hele eind komen lopen?

ALBERT Ik ben met de taxi gekomen.

PORTIER 1 De taxi. Dat is hoogst ongebruikelijk.

PORTIER 2 Het is niet aan ons daar vraagtekens bij te zetten.

PORTIER 1 Nee. Natuurlijk niet.

PORTIER 2 Zou u zo goed willen zijn ons het wachtwoord te geven?

ALBERT Het is dus echt geen grap.

PORTIER 2 Wat zegt u?

ALBERT Moskou. Het wachtwoord is Moskou.

PORTIER 2 Hartelijk dank, meneer. Komt u binnen.

ALBERT Ja. Fijn. Bedankt.

Albert wil doorlopen, portier 1 schraapt zijn keel.

PORTIER 1 Meneer?

ALBERT Ja?

PORTIER 1 Misschien wilt u...

Hij gebaart naar het masker, Albert zet het op.

ALBERT Ja. Natuurlijk. Dank u.

PORTIER 1 Geen dank, meneer.

ALBERT Ze duwen de zware deuren open, en ik betreed een andere wereld, heilig en verdorven tegelijk.

De ruimte is schemerig, bijna donker, de muren zijn met zwarte zijde bekleed en het enige licht komt van kaarsen.

Het duurt even voor mijn ogen wennen en de menselijke vormen terugkeren in de schimmen die ik zie. Mannen en vrouwen die zich nauwelijks van het duister onderscheiden, net als ik gemaskerd en in cape, steeds meer gestalten tekenen zich tegen de schaduw af.

Van achter klinkt muziek, een liturgie die ik niet ken, dat moet Nagtetaal zijn, geblinddoekt in het duister. Ik volg de muziek en zie nu, mijn ogen passen zich steeds beter aan, hoe dun de stof is die de vrouwen om zich heen geslagen hebben. En dat zij onder hun cape geen kleren dragen.

Nagtegaal had niet overdreven, zulke vrouwen heb ik nooit gezien, nooit met zo veel en nooit in zo'n verscheidenheid. Of vooral nooit zo... aanwezig. Hun lijven lijken uit alle windstreken te komen, een met sproeten bespikkeld bleek lichaam strijkt langs me en loopt op een gesluierte vrouw die uit het Morgenland zou kunnen komen toe, ik zie een lange, slanke Ethiopische iets in het oor van een voluptueuze Thaise fluisteren. Elke vrouw in elke vorm is hier vertegenwoordigd, elke fantasie kent hier haar verschijning in het vlees. Mijn hart, zwaar van begeerte, wil zich uit mijn borstkas klauwen, maar ik ken beheersing, al gromt mijn adem in mijn keel.

Een heer met een fijn gesneden masker op, geheel pikzwart op bloedrode lippen na, kijkt

mij lang aan. Op zijn oogbol staan geknapte adertjes, ik zie zijn pupillen vernauwen en ik knik hem vriendelijk toe. Hij mompelt een groet en ik denk, herken ik hem? Die stem, die heb ik eerder toch gehoord? Maar al was dat zo, het is duidelijk dat discretie hier in het hoogste aanzien staat. Ik sla mijn ogen neer en wil een andere ruimte binnengaan.

Dan begint Nagtegaal te zingen. Een somber lied, een religieuze aria, iets Italiaans, zo klinkt het, ik ben niet thuis in klassieke muziek maar iedereen staat stil en luistert met ingehouden adem naar deze oproep tot gebed die door de vertrekkende trekt. Alsof de Heiland zelf terugkeert op de aarde.

Maar het is niet de verlosser die hier nederdaalt, of het moet de verlosser zijn van alle remmingen. De schaduwen rondom mij werpen hun kleren af, ze dragen nog enkel hun masker, klauwen in elkaars vlees, graaien en grijpen wat vast valt te pakken, adem wordt zucht wordt een grommend gehijg, het bloed stijft ledematen op, ik ruik de verhitte vrouwenlijven, kruidige opwindende, ik ben arts, ik ken het lijf en ook het internet is mij niet onbekend, maar dit groepsgevoel heb ik nooit meegemaakt, dit is extase, een dionysisch ritueel, dit gaat veel verder dan gemeenschap, dit is geloof, de muziek versnelt, roept duivels op, een mannenborst wordt voor mijn ogen tot bloedens toe gekrabbd, ik zie een

vrouw van nauwelijks anderhalve meter die door drie heren wordt bezocht, ik zie lichaamsopeningen glinsteren, ik ruik het vocht en hoor tussen het genot ook snikken van diep verdriet, tussen het kreunen door een kreet, pijn of plezier, ik weet het niet, is er verschil? Vlees petst op vlees, ketst, klatst, zweet op zweet, huid rilt, trilt, sap kletst en patst en kreten krijten krijsend een gil gilt brullend broeiend gloeit mijn huid in vlammen trekt langs mijn geslacht omhoog en sneller sneller woelen lichamen langs elkaar en op elkaar en in elkaar en in elkaar en ik zucht, ik vlucht, ik trek mij in een schaduw terug, durf geen stap te zetten, sta stokstijf stil, en wat laf, ik ben laf, hier ben ik voor gekomen, ik kan niet aan de zijlijn blijven staan ik haal diep adem, sta op het punt, het punt, het woekerende vlees binnen te gaan, mij op te laten slokken door die zinderende wolk, mij blind in het genot te werpen en dan

dan voel ik een warme hand tussen mijn schouderbladen, ze kruipt omhoog, nagels krassen in mijn huid, knijpen, een kattenklauw in mijn nekvel.

GESLUIERDE VROUW Draai je niet om.

ALBERT Die stem...

GESLUIERDE VROUW Nu is er nog tijd jezelf te verwijderen. Jij hoort hier niet.

ALBERT Ik heb nooit ergens anders moeten zijn dan hier.

GESLUIERDE VROUW Doe alsjeblijft verstandig. Als ik je kan doorzien dan kunnen de anderen het zeker.

ALBERT Kennen wij elkaar?

GESLUIERDE VROUW Wat maakt het uit. Je moet gaan. Niet omdraaien!
Albert draait zich om.

ALBERT Wie verberg je onder dat masker?

GESLUIERDE VROUW Je snapt werkelijk niet wat er op het spel staat.

ALBERT Laat je aan mij zien.
Twee naakte mannen, een lange en een kleine met gouden maskers verschijnen. Ze kijken geïnteresseerd toe.

GESLUIERDE VROUW Ga. Alsjeblijft. Red jezelf.

ALBERT Kom dan met mij mee.

GESLUIERDE VROUW Mee...

ALBERT Naar Moskou, Eden, naar het paradijs.

GESLUIERDE VROUW Dat kan niet.

ALBERT Dat kan niet?

GESLUIERDE VROUW Dat mag niet.

ALBERT Kunnen we ergens... privé heen?

GESLUIERDE VROUW Luister nou naar me, alsjeblijft. Je moet hier weg.

ALBERT Ik ben niet bang.

GESLUIERDE VROUW Nee. Jij bent niet bang.

ALBERT Kus me.
De vrouw deinst terug.

ALBERT Dans dan met me.
Een naakte vrouw verschijnt.

NAAKTE VROUW Ik wil wel met u dansen, meester, u mag alles met mij doen. Ik weiger niks.

ALBERT Dat is heel vriendelijk, maar ik ben al voorzien.

NAAKTE VROUW Bent u eenzaam? Ik zal uw medicijn zijn. Bent u wat geremd? Ik zal uw rode wijn zijn.
De eerste naakte vrouw begint te lachen.
Ze slaat een arm om Albert heen, kust hem.

GESLUIERDE VROUW Bederf ons spelletje nu niet, ik ben hem net zo heerlijk aan het pesten.

NAAKTE VROUW Ik wist niet dat dat mocht.

GESLUIERDE VROUW Gun hem mij nog twee minuutjes, dan is hij straks voor jou, tot in de vroege ochtend, als je wil.
De naakte vrouw leidt Albert aan haar arm mee weg, fluistert nog naar de tweede vrouw:

GESLUIERDE VROUW Hij is het, ja, hij.

NAAKTE VROUW Echt waar?

GESLUIERDE VROUW In hoogsteigen persoon.

NAAKTE VROUW Wat een geluk!
De andere vrouw trippelt naar de twee mannen in de hoek. Die beginnen gedrieën te vrijen.

GESLUIERDE VROUW Volg mij en stel geen vragen. Ik heb geprobeerd ze van je weg te houden, maar daar trappen ze niet lang meer in. Ga weg, voor je niet meer kunt, je kan ieder moment worden ontmaskerd en wees voorzichtig, zorg dat niemand je volgt,

niemand mag weten wie je bent. Als ze je te pakken krijgen dan is alles voorbij. Alles. Je huwelijk, je carrière, je bent je leven kwijt.

ALBERT Zie ik je nog eens terug?

GESLUIERDE VROUW Dat kan niet.

ALBERT Dan blijf ik.

GESLUIERDE VROUW Alsjeblieft.

ALBERT Je speelt een spelletje, je zei het zelf.

Jullie allemaal.

GESLUIERDE VROUW Geen spel, Albert, dit kan me mijn kop kosten en die van jou. Je dochter zal haar vader kwijtraken.

ALBERT Wacht, wat weet jij van mijn dochter? Wie ben jij?

GESLUIERDE VROUW Het maakt niet uit. Het maakt niks meer uit.

De twee mannen met de gouden maskers verschijnen weer. Gekleed ditmaal. De lange man pakt de gesluiserde vrouw vast.

LANGE MAN Mag ik u ten dans vragen?

De gesluiserde vrouw maakt een kleine buiging en laat zich wegvoeren.

ALBERT Wacht, waar ga je nou heen?

KLEINE MAN Het spijt me vreselijk, meneer, maar zou ik u om het wachtwoord mogen vragen?

ALBERT Dat heb ik al gegeven. Waar neemt hij haar mee naartoe?

KLEINE MAN Daar hoeft u zich geen zorgen over te maken. Zou ik toch nog eens het wachtwoord mogen horen?

ALBERT Moskou. Het wachtwoord is Moskou.

KLEINE MAN Ja, nee, inderdaad, heel goed,

Moskou, dat is het wachtwoord van de ingang, maar zou ik u mogen verzoeken om het wachtwoord van het huis, alstublieft. *Stilte.*

ALBERT Van het huis.

KLEINE MAN Ja. Zeker. Wilt u zo goed zijn mij het wachtwoord van het huis te geven. *Stilte.*

De lange man keert terug, zonder de gesluiserde vrouw.

ALBERT Dat is... het wachtwoord van het huis, hm...

De lange man steekt zijn hand op. De muziek houdt op. Links en rechts verschijnen gemaskerde gasten, geheel gekleed. Ze kijken naar Albert.

KLEINE MAN Het wachtwoord, meneer.

ALBERT Luister, het spijt me vreselijk, maar ik denk dat ik het vergeten ben.

KLEINE MAN Dat is onfortuinlijk. Want het is hier om het even of u het wachtwoord bent vergeten of het nooit hebt gekend.

ALBERT Oeps. Betrapt.

GAST EEN Ruk hem zijn masker af.

ALBERT Nou. Het spel is uit. Haha.

Misschien moet ik u mijn excuus aanbieden?

KLEINE MAN Voor een excuus, meneer, is het rijkelijk te laat.

ALBERT Goed, hoe dan ook, u krijgt ze toch, mijn rijkelijk late edoch welgemeende excuses.

GAST TWEE Ruk hem zijn kleren uit.

ALBERT Het spijt me.

KLEINE MAN Ik vrees dat het geen kwestie van excuses is, maar van boetedoening.
ALBERT Boetedoening.
GAST DRIE Ruk hem zijn haren uit.
ALBERT Zo. Dat is wel sterk hoor. Boetedoening. Goed. Kan ik hier met pin betalen?
KLEINE MAN U begrijpt het nog steeds niet.
GAST VIER Ruk hem zijn tong uit.
ALBERT Ja, goed, het was vreselijk gezellig, maar ik vrees dat ik ervandoor moet.
KLEINE MAN En ik vrees dat dat niet mogelijk is.
ALBERT Ja zeg hoor eens.
GAST VIJF Ruk hem zijn ogen uit.
ALBERT Deze grap heeft nu lang genoeg geduurd.
GAST ZES Ruk hem zijn hart uit.
ALBERT Ik kan er niet meer om lachen.
KLEINE MAN Zou u zo vriendelijk willen zijn uw masker af te doen.
ALBERT Ik geloof niet dat ik dat wil, nee.
KLEINE MAN Wij willen u graag recht in uw gezicht zeggen wat u te wachten staat.
Stilte.
KLEINE MAN Uw masker.
Albert doet zijn masker af. Hij kijkt rond. Voelt zich klein.
KLEINE MAN Welnu.
Een in een donker kleed geklede, gemaskerde vrouw met een doek om haar hoofd stapt naar voren. Het is niet met zekerheid te zeggen of zij dezelfde vrouw is die zich eerder om Albert bekommerde, ze heeft een ander masker op.
VROUW Laat hem. Ik zal zijn plaats innemen.

KLEINE MAN Jij neemt zijn plaats in?
Stilte.
KLEINE MAN Je weet wat je daarmee op je neemt?
VROUW Ik weet het.
Stilte.
De kleine man kijkt naar Albert.
KLEINE MAN U bent vrij om te gaan.
ALBERT Hoe bedoelt u?
KLEINE MAN Vertrek onmiddellijk. Keer niet om, keer niet terug. Zwijg over vannacht en vraag niet naar ons. Mocht u daarin falen, dan zou dat ernstige consequenties hebben. Voor uzelf. Voor uw vrouw. Voor uw dochter.
ALBERT Op welke manier neemt deze vrouw mijn plaats in?
KLEINE MAN Daar hoeft u zich geen zorgen over te maken.
ALBERT Ik ben niet van plan een ander mijn schulden in te laten lossen.
KLEINE MAN Aan het lot van deze vrouw kunt u niets meer veranderen. Als hier eenmaal iets beloofd is, is er geen weg meer terug.
VROUW Ga. Red jezelf. Ik ben nu al reddeloos verloren. Ga.
ALBERT Ik...
VROUW Ja.
De andere gasten dringen zich om de vrouw heen. Ze scheuren haar kleren van haar lijf. Haar gezicht is niet te zien. Gegrom en gekreun neemt een aanvang als de mannen en vrouwen hun tanden, nagels, genitaliën in haar lijf zetten. Albert wordt weggevoerd.

9 HET KRUIS

ALBERT Naar Moskou, naar Moskou,
de chauffeur kijkt me vreemd aan,
het maakt niet uit waar ik heen ga,
naar Moskou, naar Eden, naar het paradijs,
als het hier maar weg is, wég van het feest
van het vlees, desnoods naar huis, breng me
maar thuis, hij start, we gaan, ik ben een
vluchteling zeker, die verdwaald was zeker,
en nu ga ik weer terug, ik vlucht, ach nee,
ik red mezelf, naar bed, naar bed, zei Duime-
lot.

De taxi rijdt de heuvels uit, terug de stad in,
de wildgroei van natuur maakt plaats
voor het beschaafde stratenplan, het raampje
is dichtgerold, het ochtendlicht heeft
een bijtend koude wind aangewakkerd,
alles wat vannacht nog brandde is gedoofd.

De mens is de mens een wolf, maar deze wolf
is bang voor het lam, en een lijf zou geen angst
aan mogen jagen, enkel een opvlammend
verlangen, maar wat kan een man alleen?
Waarom opstaan met de zekerheid neergesla-
gen te worden? Dan kan men toch beter op
zijn knieën blijven, met een barst in zijn trots
en een klopp in zijn hart? Red jezelf want
niemand anders doet het.

>Ik laat de chauffeur me twee straten
van mijn voordeur afzetten, betaal hem
het dubbele van de meter en vraag
of hij mijn gezicht niet wil onthouden.
Hij gromt en rijdt de melkwitte ochtend in.

Thuis prop ik de smoking, cape en masker
achterin de archiefkast in mijn werkkamer
en ik sluip, op sokken en in onderbroek,
de trap op, naar bed, naar haar, Florine.

Misschien heb ik wel koorts, zo warm
als ik het heb. Ik ben een man om heel
treurig medelijden mee te hebben. Ach,
hoezo? Ik ga niet vreemd, ik ben trouw
tot aan de dood, want het is iets heel
vervullends om je leven met iemand te delen,
dus ik ik ben beschaafd, ik leef
tegen mijn instincten in, ik onderdruk ze,
omdat ik beschaafd ben. En mijn instinct
is onbeschaafd, die moet ik niet te lang
buiten de kooi laten, vrijheid hoeft niet
fysiek te zijn, vrijheid zit in je hoofd.

Ze slaapt, Florine. En zoals ze slaapt, stil,
perfect, zo kan ze niets verpesten, geen
van mijn verwachtingen slaat kapot
op haar werkelijkheid. Naïef, ik weet het,
maar ik weet niet wat ik liever ben,
cynisch of naïef. Ze slaapt.

*Florine begint te lachen, heel hard en lang, ze wijst
naar Albert, ze lacht hem uit, ze schrikt wakker.*

FLORINE Albert! Hoe laat is het?

ALBERT Waarom moest je lachen?

FLORINE Ben je nu pas thuis? Lieverd, je bent vast kapot, je moet slapen, kom hier.

ALBERT Ik ben niet moe. Waarom moest je lachen?

FLORINE Moest ik lachen? Ik had een nachtmerrie.

ALBERT Gekke nachtmerrie.

FLORINE Je werd gekruisigd.

ALBERT Ik werd gekruisigd?

FLORINE Je werd aan het kruis genageld om te sterven voor al mijn zonden en ik was zo gelukkig, omdat ik vrij was, snap je, omdat jij mij vrij had gemaakt, door in mijn plaats aan het kruis te hangen. En ik wilde dat je hoorde dat ik blij was. Dus ik lachte. Spijkers werden in je handen geslagen, bloed gutste uit je ledematen en ik lachte, zo hard, ik lachte zodat je me kon horen.

ALBERT Ik word gekruisigd en jij lacht me uit.

FLORINE Het was maar een droom, lieverd, daar kan ik toch niks aan doen.
Kom nog even naast me liggen.

ALBERT Ik slaap wel op de bank.

FLORINE Doe nou niet zo.

ALBERT Ik slaap wel op de bank.

IO PARADISE LOST

FLORINE En toen?

ALBERT Ik kan niet slapen. Natuurlijk niet.
Er zit genoeg adrenaline in mijn lijf om de doden tot leven te wekken.

Dus ik kleed me aan, begin aan de dag in de hoop dat routine de nacht zal verdringen, me terugbrengt naar de wereld van de dag. De normale wereld. In de hoop dat vannacht snel zal vervagen tot een nare droom. Een nachtmerrie. Misschien zal ik er zelfs om kunnen lachen. Ooit.

Daarvoor moet eerst al het tastbare bewijs verdwijnen, de smoking, de cape, het Venetiaanse masker, bewijzen van mijn schuld, mijn onvermogen, mijn lafheid.

Ik neem mijn eigen auto, zal taxi's mijnden komende maanden, de tijd van risico's ligt achter mij. Ik ben weer een verantwoord burger.

Zoals ik altijd ben geweest.

Albert stapt het kledingverhuurbedrijf van Ratko Šerbedžija binnen.

RATKO Ja?

ALBERT Šerbedžija.

RATKO Ik ontken alles.

ALBERT Ratko Šerbedžija.

RATKO Liever niet. Het is veel te vroeg.

De ochtend brengt enkel ellende, katers en belastinginspecteurs. Dat is Oud Servisch gezegde. U bent toch geen belastinginspelaar?

ALBERT Ik ben het. Dokter Hofman.

RATKO Een dokter op vroege ochtend.

Dat is niets goeds. Ben ik ziek misschien?

ALBERT Wij hebben elkaar vannacht nog gesproken.

RATKO Ik ben discreet, dokter Hofman, zelfs tegen eigen klanten.

ALBERT Wat overdreven, voor een kledingverhuurbedrijf.

RATKO Kledingverhuurbedrijf, juist. Dus komt u kleding huren.

ALBERT Terugbrengen, eigenlijk. Een smoking, cape en masker. Alstublieft.

RATKO Dank u wel. Ik ruik, er is een feestje in gevierd.

ALBERT Ik vergoed de schoonmaakkosten, uiteraard.

RATKO Uiteraard. En het masker?

ALBERT Zit dat er niet bij?

RATKO Is onzichtbaar masker misschien?

ALBERT Ik vergoed het masker, uiteraard.

RATKO Uiteraard.

ALBERT Hoe is het met uw dochter?

RATKO Wat zegt u?

ALBERT Uw dochter, uw geestelijk gehandicapte dochter?

RATKO Het is smakeloos, dokter, zo over mijn dochter praten, u doet een man verdriet.

ALBERT Maar, u zei toch zelf dat zij achterlijk was?

RATKO Mijn dochter is dood, meneer, verdrongen toen wij kwamen naar dit land, overboord geslagen toen wij vluchtten voor oorlog. Mijn dochter is heilig, meneer, en u noemt haar achterlijk. U wilt nu gaan.

ALBERT Het spijt me, ik... Ik snap niet...

RATKO U wilt nu gaan.

ALBERT Ja. Ik ga. Dag, meneer Šerbedžija.

RATKO Dank voor het komen en tot volgende keer maar weer.

ALBERT Wanneer ik buiten sta, zie ik door de achterdeur twee duivels weg glippen. Ik wrijf in mijn ogen en ze zijn verdwenen.

Het zijn flarden van de nacht, niets meer, ik heb wat frisse lucht nodig, wat adem en dan is het gedaan met deze onzin, even zitten, wat zuurstof, en dan naar mijn praktijk.

De normaliteit moet doorgang vinden, werk, collega's, patiënten, ik ben arts, ik analyseer, ik diagnosticeer, ik bedrijf een schone wetenschap.

De rest mag buiten beschouwing blijven.

De rest moet buiten beschouwing blijven.

Straks krijg ik mijn adem terug,
sta ik op en begin ik opnieuw.

Straks. Straks. Even zitten.

*Hij gaat zitten. Op het bankje naast hem zitten
twee roddelende vrouwen.*

VROUW 1 ...altijd alles volgens het boekje,
opvoeding, opleiding, een veilig nest, alles.

VROUW 2 Wist ook alles beter, die, kon me het
bloed uit de nagels zuigen.

VROUW 1 Maar als het duister z'n klauwen in je
dochter slaat dan sta je machteloos hoor, met
al je pedagogie.

VROUW 2 Ik vind het toch wel vreselijk voor
Maxime hoor, ik vind het een trut, maar dit
verdient ze ook niet.

VROUW 1 Nee. Dat verdient niemand.

Dat ze je dochter vinden op een industrieterrein.

VROUW 2 Ach wat ontzettend vreselijk.

VROUW 1 Helemaal naakt. Op een gouden
maskertje na.

VROUW 2 Was het drugs?

VROUW 1 Ze had een hoeveelheid cocaïne in
haar lijf waarmee je de doden tot leven kan
wekken.

VROUW 2 Moet ook wel. Anders doe je dat
soort dingen niet. Die heeft zichzelf van top
tot teen verkocht.

VROUW 1 Ze had bijtonden, kan je je dat
voorstellen?

VROUW 2 Nee!

VROUW 1 Bijtonden. Van verschillende gebitten!

VROUW 2 Wie doet er zoiets! God wat moet dat
vreselijk zijn voor Maxime, altijd zo proper en
op de etiquette, die had nooit gedacht dat d'r
Alice zo diep zou vallen.

ALBERT Alice?

VROUW 1 Met zo'n naam hoop je toch op een
wonderland, arme Alice. Dat wens je geen enkele
moeder toe.

VROUW 2 Alles is verrot.

ALBERT Zei u Alice?

VROUW 1 Bent u ons aan het afluisteren?

ALBERT Kent u Alice?

VROUW 2 Zou u wat afstand willen bewaren.

ALBERT U zei Alice. Wie is Alice, wat is haar
achternaam? Hoe ziet ze eruit?

VROUW 1 Meneer, dit gaat u niets aan. Een
sterfgeval is een persoonlijke tragedie, geen
smakelijke roddel.

ALBERT Sterfgeval? Is ze dood?

VROUW 2 Ik vertrouw het niet, Agnes.

ALBERT Vertel het me, alstublieft. Wie is Alice?

VROUW 2 Die ziet er niet goed uit, die kerel,
die zweet als een moordenaar.

VROUW 1 Misschien heeft hij er iets mee te
maken.

*De tweede vrouw grabbelt in haar handtas, haalt
een busje tevoorschijn.*

VROUW 2 Ik heb pepperspray. Ik kan je blind
maken.

VROUW I Kom, Marieke, we gaan.

De vrouwen verwijderen zich van Albert.

VROUW I Volg ons niet, ik spuit je helemaal vol.

ALBERT Alstublieft...

VROUW I Je zal nooit meer kunnen zien!

De vrouwen verdwijnen.

ALBERT Toeval. Dit is toeval.

Of een wrede stomme grap.

Albert kotst. Veegt zijn mond af. Haalt diep adem. Staat op. Recht zijn rug.

ALBERT Ik ben wetenschapper
feit gaat voor gerucht
aannames moeten getoetst
en bewijs is leidend.

Toeval bestaat.

Het is de mens die betekenis
aan toeval toekent,
die de chaos van het leven
in behapbare verhalen wil vatten.

Het is de mens die lijn ziet
in losse toevalligheden.

Het is de mens die
alle losse eindjes
tot één rode draad verknoopt
en dat zijn leven noemt.

Maar toeval bestaat
er zijn meer vrouwen die Alice heten
en een maskertje is geen bewijs.

*Albert staat voor de deur van het appartement
van Alice, hij belt aan, bonst op de deur.*

ALBERT Alice? Alice ben je thuis? Is alles goed
met je?

Een onbekende man doet open.

MAKELAAR Goedemorgen. U komt voor de
bezoeking?

ALBERT Wie bent u, bent u een klant, van
Alice?

MAKELAAR Ik ben de makelaar, meneer.
Heeft u een afspraak?

ALBERT Ik zoek de vrouw die hier woont.

MAKELAAR Alice.

ALBERT Ja. Precies. Weet u waar ze is?

MAKELAAR Dit appartement staat al maanden
leeg, meneer.

ALBERT Wat een onzin. Ik ben hier vannacht
nog geweest.

MAKELAAR Vannacht. Bij Alice.

ALBERT Ja.

MAKELAAR Kijkt u anders even zelf, het
appartement wordt leeg opgeleverd.

ALBERT Maar... dat is onmogelijk.

MAKELAAR Twee slaapkamers, badkamer,
ruime woonkamer, mooi uitzicht, je kan van
hier de heuvels én de rivier zien. Bent u écht
niet geïnteresseerd? Het is een ideaal apparte-
ment voor alleenstaande mannen.

ALBERT Ik... ik ben getrouwd meneer.

MAKELAAR Wat niet is kan nog komen.

Ik hoor het wel als u zich bedenkt.

Goedendag, meneer.

De makelaar doet de deur dicht.

ALBERT Een schaduw, een geestverschijning,
een verlangen, een verdwijning.

Albert stapte George Jazzcafé binnen.

GEORGE We zijn gesloten.

ALBERT Ja. Ik ben op zoek naar Nik. Nik
Nagtegaal.

GEORGE Oh ja? Kan je lang zoeken. Die
klootzak laat ons allemaal in de kou staan.
Komt hier op het uur van de wolf binnenvallen,
zegt dat 'ie d'r mee stopt, dat 'ie vrij wil zijn,
hij grist zijn spullen bij elkaar en rot op met
z'n vrienden.

ALBERT Vrienden?

GEORGE Waar haal ik nou nog zo snel een goeie
muzikant vandaan?

ALBERT Wat waren dat voor een vrienden?

GEORGE Weet ik veel. Kreeg er de kriebels van.
Artiesten. Kan je voor geen cent vertrouwen.
Die zit natuurlijk aan de drugs. Typisch.

ALBERT Heeft u zijn contactgegevens?

GEORGE Ik heb niks.

ALBERT Of het nummer van zijn vrouw?

GEORGE Zijn vrouw? Heeft 'ie gezegd dat 'ie
getrouwd is?

ALBERT Met vier kinderen.

GEORGE U kende hem niet heel erg goed, of
wel?

ALBERT Ik weet het niet.

GEORGE Nee. Nou. Als u hem ziet, zeg dan dat
ik nog geld van hem krijg, hij heeft z'n hele
kamer overhoopgehaald, die krijg ik voorlopig
niet verhuurd.

Albert gaat weg.

ALBERT De warmte is na vannacht niet
teruggekeerd, een koude motregen daalt op de
wereld neer en iedereen die zich op straat
begeeft slaat zijn kraag op, verstopt zich in
zijn sjaal.

Zo lijkt het of iedereen wat te verbergen heeft,
die twee mannen op de hoek, heb ik die
al eerder gezien? Kijken ze naar mij of slechts
mijn kant op. Ik moet zorgen dat ik de zaken
koel blijf bezien, rationeel. Zo begint paranoia.

Er is niks aan de hand.

Niemand volgt mij.

De wereld draait gewoon zijn rondjes.

*Een man in het zwart legt zijn hand op Alberts
schouder.*

ALBERT Blijf van me af!

MAN IN ZWART Mijn excuses. Ik wilde u niet
verontrusten.

ALBERT Wie bent u?

MAN IN ZWART U moet uw vragen leren te
stillen, dokter Hofman. Ga niet op onderzoek
uit, al uw inspanningen zijn zinloos. Vergeet
wat er gebeurd is, ga naar huis, naar uw gezin,
en beschouw dit als uw tweede waarschuwing.

ALBERT Tweede waarschuwing? Waarom geen
laatste? Hoeveel waarschuwingen zijn er nog?

MAN IN ZWART Wij hopen in uw eigen belang
dat er geen laatste nodig is.

ALBERT Wat is dit allemaal? Was u ook op
het... op wat het ook was vannacht?

MAN IN ZWART U bent hardleers.

ALBERT Ik ben arts. Ik zoek de waarheid.

MAN IN ZWART Dokter Hofman. De mensen van vannacht... Dat waren niet zomaar mensen. U heeft geen idee hoeveel geluk u heeft gehad, dat u zonder kleerscheuren hebt kunnen vertrekken. U mag de heer Fiori wel dankbaar zijn.

ALBERT Fiori?

MAN IN ZWART Hij laat u groeten en beschouwt zijn schuld als ingelost.

ALBERT Ik wil hem spreken. Ik wil Fiori spreken.

MAN IN ZWART Dat is helaas niet mogelijk. De heer Fiori zit al een week in stille retraite. Op een eiland in de Indische Oceaan.

ALBERT Al een week.

MAN IN ZWART Precies. Al een week.

ALBERT En Alice?

MAN IN ZWART Alice?

ALBERT Dat meisje met de overdosis cocaïne?

MAN IN ZWART Dat hoertje? Wat is daarmee?

ALBERT Was zij er ook, vannacht, heeft zij mijn plaats ingenomen? Moest zij daarom dood?

MAN IN ZWART Er is niemand dood.

ALBERT Nee. Zij zit ook in stille retraite op een eiland in de Indische Oceaan.

MAN IN ZWART Naar het mij toeschijnt heeft u last van misverstanden.

ALBERT Misverstanden.

MAN IN ZWART Misverstanden. U ziet dingen die er niet zijn. Het is een wereld die u niet kent, deze mensen hebben zoveel geld dat ze geen idee hebben waar ze het aan uit moeten

geven. Dus spelen ze een spel. Een duur spel. Een geheim spel. Waarbij discretie essentieel is. Ze vervelen zich zo, Albert, de verveling drijft ze tot waanzin. Maar ze genieten van die waanzin, neem de mensen hun waanzin niet af, laat het rusten. Het was maar een spel, Albert, Niets meer dan een spel. Laat dat het zijn, laat dat de uitleg zijn, vannacht was niets meer dan een spelletje.

ALBERT Voor Alice is dit geen spelletje meer.

MAN IN ZWART Luister. Roberto Fiori stond bij u in het krijt, maar er is een grens aan zijn mogelijkheden.

De man in het zwart komt dicht bij Albert staan.

MAN IN ZWART Die mensen verblijven in de schaduwen, Albert, dat zijn mensen met de werkelijke macht, die willen naamloos blijven. En gezichtloos. Laten we het er niet meer over hebben. U heeft een prachtige vrouw en een heel knap dochttertje. Ze doet het goed op school. U wilt toch niet dat het met uw dochter dezelfde kant op gaat als met de Alice uit uw verbeelding?

ALBERT Verbeelding.

MAN IN ZWART Ja. Verbeelding. Niets meer. Een spel. Ga naar huis. Naar uw vrouw. Uw dochter. Spreken we dat af?

Stilte.

MAN IN ZWART Spreken we dat af?

Stilte.

Albert knikt.

II FLORINE

Thuis. Florine en Albert. Florine heeft het gouden masker op. Ze doet het langzaam af. Ze heeft gehuild. Albert staat er hulpeloos bij. Vermoeid. Verpletterd.

FLORINE En toen ben je naar huis gegaan?

ALBERT En toen ben ik naar huis gegaan.

FLORINE En nu heb je me alles verteld.

ALBERT En nu heb ik je alles verteld.

FLORINE We moeten elkaar alles eerlijk vertellen.

Alles. Altijd. Dat hadden we afgesproken.

ALBERT Ja. Dat hebben we afgesproken.

FLORINE Ja.

ALBERT En nu, Florine? Wat doen we nu?

FLORINE Ik geloof dat we dankbaar mogen zijn.

Dankbaar dat we ongedeerd uit onze avonturen tevoorschijn zijn gekomen. Of ze nu werkelijk waren, of gedroomd.

ALBERT Meen je dat, Florine, meen je dat echt?

FLORINE Misschien kan de werkelijkheid van één nacht, of zelfs van één enkel leven, nooit de hele waarheid bevatten.

ALBERT En misschien is een droom nooit alleen maar droom.

FLORINE Misschien zijn we nu eindelijk wakker geworden.

ALBERT Voor altijd.

FLORINE Altijd is lang. Niets is breekbaarder dan de toekomst.

ALBERT En nu?

FLORINE En nu? Nu is nu. Hou me maar even vast. Misschien moeten we daar beginnen.

Albert Hofman is arts, echtgenoot en vader en gelooft dat deze drie feiten de pijlers onder zijn leven zijn. Hij is in balans en zijn leven bestaat uit zekerheden. Maar dan, op een nacht, na een carnavalsfeest, vertelt zijn vrouw hem over een man die haar zo in de war heeft gebracht, dat ze een moment heeft overwogen Albert te verlaten.

Voor Albert is dat het moment dat de fundamenten van zijn wereldbeeld af beginnen te brokkelen. Er is niks concreets gebeurd, zijn vrouw is niet vreemdgegaan, er hebben geen fysieke handelingen plaatsgevonden maar toch heeft zijn vrouw de orde der dingen voor Albert overhoop gegooid. Wat hij als vanzelfsprekend beschouwd en altijd heeft beschouwd, blijkt dat niet te zijn. Blijkt op drijfzand te zijn gebouwd. Want wie zegt dat de geschiedenis zich niet kan herhalen? Wie zegt dat er geen volgende keer komt? En wie zegt dat zij die volgende keer niet écht vertrekt.

Voor Albert is de bekentenis van zijn vrouw de dijkdoorbraak van al zijn angsten. Hoe rationeel hij zichzelf dan ook bekijkt, een arts, een wetenschapper. Hij duikt de schaduwen in, op zoek naar iets, naar zichzelf, naar een manier te kunnen leven met een wereldbeeld dat toch

een paar tinten duisterder blijkt dan hij ooit had verwacht.

In deze queeste door de donkerte van zijn ziel komt hij alles tegen wat hem angst aanjaagt. Seks, natuurlijk, maar ook controleverlies, drugs, ontrouw, de dood, de volledig zelfstandige vrouw, de vreemdeling of de vluchteling, de Russen, mensen uit de Randstad, mensen uit het Oostblok of de Balkan, mensen die zijn mannelijkheid in twijfel trekken, homoseksuelen of mensen die denken dat hij homo is, mensen die hem vernederen, de ongeremde verliefdheid, de krankzinnigheid, het mysterie van de vrouw, geheimen waar hij geen weet van heeft of deel van uitmaakt, kortom, alles waar de Westerse man van boven de veertig tegenwoordig bang van kan zijn. En al zijn angsten, de angsten die te maken hebben met de duistere kant van de mens, zijn schaduwen, zijn gêne, het verlies van controle en decorum, die komt hij die nacht tegen.

Het stuk is een spiegelpaleis. Acteurs spelen meerdere personages en de personages spelen meerdere rollen. Citaten van de een rollen even later uit de mond van een ander, beelden keren terug en vervormen. Dit spiegelpaleis tussen werkelijkheid en verbeelding, tussen waken en slapen, de verbeelding van dromen die in de dagelijkse werkelijkheid terugkeert of de dagelijkse werkelijkheid die vervormd opduikt in de dromen, wordt bijna vanzelf-

sprekend gebouwd rondom carnaval, dat met zijn omdraaiingen, verkleedpartijen en maskerades een dubbelwereld op zichzelf is.

Voor het schrijven van dit stuk heb ik zowel het boek *Traumnovelle* van Arthur Schnitzler als de film *Eyes Wide Shut* van Stanley Kubrick (script: Stanley Kubrick en Frederic Raphael) als inspiratie en als bron gebruikt. Toch is de bewerking van beide bronnen zo radicaal en eigen, dat hier naar mijn mening van een origineel werk gesproken kan worden. Al ben ik uiteraard zeer schatplichtig aan de originelen, vooral aan *Traumnovelle*.

Jibbe Willems

juni 2016

Eyes Wide Shut ging bij Toneelgroep Maastricht in première op 27 augustus 2016 tijdens het Cultura Nova Festival in de Limburg-zaal van Theater Heerlen

Spel: Julia Akkermans, Louis van Beek, Joke Emmers, Frans Hermans, Elisabeth de Loore, Judith Pol, Beau Schneider, Hans Trentelman, Stijn Vervoort

Sopraan: Lies Verholle
Piano: Elisabeth De Loore

Regie: Servé Hermans
Muzikale leiding: Bendix Dethleffsen
Scenograaf: Leo de Nijs
Kostuumontwerp: Marta Stoffels
Lichtontwerp: Marc Zwietink
Geluid: Bauke Moerman
Dramaturgie: Ludo Costongs
Decorbouw: Koos Mekel, Manny Dassen
Regieassistent: Dionne Hendriks
Productieleider: Frans Hendrickx
Productieassistent: Louis Delnoye

www.toneelgroepmaastricht.nl

Jibbe Willems (Arnhem, 1977) is afgestudeerd aan de Toneelacademie Maastricht. Als toneel-schrijver werkte hij onder andere voor het Nationale Toneel, Oostpool, De Utrechtse Spelen, Het Zuidelijk Toneel, Frascati, De Toneelschuur en Toneelgroep Maastricht. Zijn werk is vertaald en opgevoerd in Rusland, Brazilië, Zuid-Afrika, Duitsland, Spanje, Suriname, Mexico en zelfs België. Iedere maand is hij te zien in de satirische theatershow *De Orde van de Dag*. In 2015 trad hij aan als huis-schrijver van Toneelgroep Maastricht

www.jibbewillems.nl

Toneelwerk

Eyes Wide Shut – 2016
Dijkdrift* – 2016
Made In Here – 2016
Mariken – 2016
De Marginalia – 2016
The Tourists – 2016
Geef Rio maar de Schuld – 2016
Iets van Troost* – 2015
Othello* – een vrije vertaling – 2015
Motief knokpartij bruiloft nog steeds onbekend* – 2015
Waar het vlakke land gaat plooiën* – 2015
Leo & Lena* – 2014
The Truth About Kate* – 2014

En Hier Is Lijf – 2014
Naar de hemel wijzen* – 2013
Conversations with my Mother – 2013
Gluren – 2013
Het Water en de Wees – 2013
Kid Dynamite – 2013
Tussentijd – 2013
Lachgas – 2012
Kabel – 2012
Raven – 2012
Noem hem Pinokkio – 2012
Vrije val – 2012
De Achtste Dag – 2012
Nachtmis – 2012, 2011, 2010
Mis voor ongelovigen – 2011
Eindland – 2011
Oscar en zijn moeder – 2011
Iets om van te huilen – 2011
Een goed mens – 2011
Verzet in vreedstijd – 2010
Te koop: schrijver – 2010
Barry – 2010
Texel/Texas – 2010
MAC – 2009
JE KAN JE NIET VERSTOPPEN DOOR JE OGEN
DICHT TE DOEN – 2008
Schrikkeluur – 2008
De negende cirkel – 2008
Pop – 2008
Taxi – 2008
Antigone – 2008
Apocalypso – 2008
Tekst en eten – 2008

Scharrel – 2008
De Rattenvangster – 2007
TestosterTony – 2007
Roest – 2007
Zee van gras – 2007
Lola – 2007
Terrorisme voor beginners – 2006
Route du Soleil – 2006
Galaxica – 2005

*Deze teksten verschenen eerder in de reeks van De Nieuwe Toneelbibliotheek (#167, 207, 232, 278, 279, 292 en 321)

- # 341 Jibbe Willems
Eyes Wide Shut
- # 340 BOG.
OER.
- # 339 William Shakespeare
Romeo en Julia – bewerking (vertaling Erik Bindervoet)
- # 338 David Markson
Wittgenstein's Mistress (vertaling/bewerking Lieke Marsman)
- # 337 Jeroen van den Berg, Ian Rowlands
Fragments of Journeys Towards the Horizon
- # 336 Erik-Ward Geerlings
Decamerone (boekbewerking)
- # 335 Inez van Dullemen
Het verhaal van Hester
- # 334 Frank Adam
Belgique (vertaling Michel Perquy – FR)
- # 333 Barbara Claes
Akaaremoertoe Bahikoeroe
- # 332 Henrik Ibsen
Een poppenhuis (vertaling Karst Woudstra)
- # 331 Henrik Ibsen
Spoken (vertaling Karst Woudstra)
- # 330 Joan Nederlof
De Freudjes, geen familie
- # 329 Joachim Robbrecht
Crashtest Ibsen: ik zie spoken
- # 328 Robert van Dijk
Drie apen
- # 327 Daniel Sikora
Kormoraan
- # 326 Frank Siera
ONGERIJMD
- # 325 Magne van den Berg
Im Bett meines Vaters (vertaling Eva Pieper DE/NL)
- # 324 Magne van den Berg
Im Bett meines Vaters (vertaling Eva Pieper DE)
- # 323 Casper Vandeputte
Fit to fly
- # 322 Rik van den Bos
Q@A
- # 321 Jibbe Willems
Dijkdrift (libretto)
- # 320 Christophe Aussems & Els Theunis
Vuur
- # 319 Frank Siera
STRANDT
- # 318 Compagnie de Koe
Le Relèvement de l'Occident (vertaling Martine Bom – FR)
- # 317 Compagnie de Koe
Beckett Boulevard
- # 316 Helmert Woudenberg
Landverrader
- # 315 M. Sluysmans, J. Veldman, V. van Warmerdam
Not the Tommy Cooper Story
- # 314 Frank Wedekind
Lulu (vertaling Marcel Otten)
- # 313 Magne van den Berg
Ik speel geen Medea
- # 312 Sara van Gennip
Godenzoon
- # 310 Rik van den Bos
Een coming of age voor bejaarden
- # 309 Hannah van Wieringen
De wand (boekbewerking)
- # 308 Romke Toering
Thúsfront / Thuisfront (Fries / NL)
- # 307 Romke Toering
Thúsfront (Fries)
- # 306 Romke Toering
Thuisfront
- # 305 Ira Judkovskaja
'n Mooie dag
- # 304 Ira Judkovskaja
Grün
- # 303 Kees Roorda
De Wouden

Kijk voor een volledig overzicht op:

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

De Nieuwe Toneelbibliotheek geeft sinds 2009 toneelteksten en vertalingen uit van Vlaamse en Nederlandse hand. De bibliotheek groeit gestaag. De zakboekjes zijn te koop op de website, in boekwinkels, in theaters en uit een boekjesautomaat, maar goedkoper nog via een *abonnement*. Een abonnement is te bestellen op:

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl